

Bruselis, 2022 07 14
COM(2022) 337 final

**KOMISIJS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

2021 m. konkurencijos politikos ataskaita

{SWD(2022) 188 final}

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

2021 m. konkurencijos politikos ataskaita

Turinys

1. Įžanga	2
2. Užtikrinimas, kad konkurencijos taisyklės būtų tinkamos ir ateityje. Išsamios politikos darbotvarkės įgyvendinimo pažanga	4
2.1. Naujos teisėkūros iniciatyvos konkurencijos politikos priemonių rinkiniui stiprinti ..	4
2.2. Antimonopolinių bei susijungimų taisyklių ir gairių atnaujinimas, kad jos tiktų naujiems iššūkiams	5
2.3. Valstybės pagalbos taisyklių ir gairių atnaujinimas, kad jos tiktų naujiems iššūkiams	8
2.4. Konkurencijos GD darbo pritaikymas pagal dabartinius ir būsimus vykdymo užtikrinimo poreikius	13
3. Konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo	14
3.1. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo	15
3.2. Susijungimų kontrolė prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo	18
3.3. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos atsparumo didinimo	20
4. Konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie žaliosios pertvarkos	20
4.1. Valstybės pagalbos kontrolė prisidėjo prie žaliosios pertvarkos	21
4.2. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas ir susijungimų kontrolė prisideda prie žaliosios pertvarkos	22
5. Konkurencijos politika prisidėjo prie žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimo	24
5.1. Atsparios Europos finansinės paslaugos	24
5.2. Fiskalinė valstybės pagalba ir atrankiosios mokesčių lengvatos	25
5.3. Konkurencijos politika toliau švelnino ekonominius ir socialinius COVID-19 pandemijos padarinius	26
6. Bendros pastangos puoselėti europinę ir pasaulinę konkurencijos kultūrą	29

6.1. Politikos sanglauda per Europos konkurencijos tinklą	29
6.2. Bendradarbiavimas visame pasaulyje konkurencijos politikos srityje	30

1. Įžanga

Komisijos parengtoje Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui skirtoje metinėje 2021 m. konkurencijos politikos ataskaitoje išsamiai aprašomi svarbiausi 2021 m. ES konkurencijos politikos ir jos vykdymo užtikrinimo procesų aspektai.

Konkurencijos politika yra vienas iš ES bendrosios rinkos kertinių akmenų. Aktyviomis konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo priemonėmis Europos įmonėms ir vartotojams suteikiama pasirinkimo galimybių, galimybių naudotis inovacijomis, kokybe ir konkurencingomis kainomis. Laikantis Komisijos prioritetų, konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo priemonėmis taip pat skatinama konkurencija, kad po pandemijos ES ekonomika atsigauntų ir taptų ekologiškesnė, labiau skaitmenizuota, atsparesnė ir įtraukesnė.

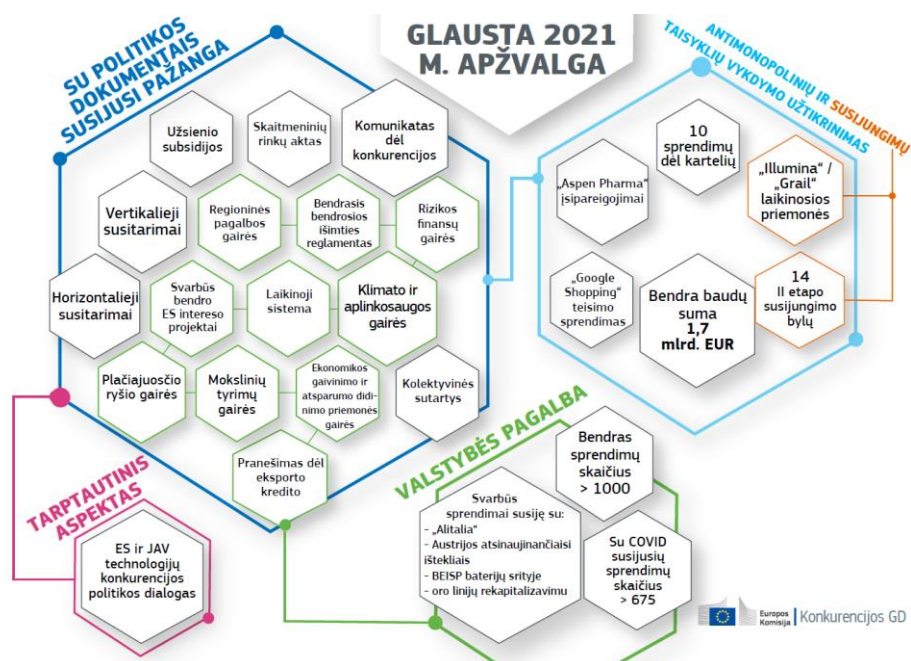
Stipri ir atspari bendroji rinka visais etapais skatina verslumą, sudaro sąlygas visų dydžių verslo subjektams kuo geriau išnaudoti bendrosios rinkos mastą ir pasinaudoti tuo mastu kaip konkurenciniu pranašumu, kad galėtų geriau konkuruoti globalizuotoje ekonomikoje. ES konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo priemonės turi būti ne tik veiksmingos ir nuoseklios, bet ir pakankamai dinamiškos, kad padėtų spręsti dabartinius ir būsimus iššūkius.

2021 m. konkurencijos politikai – už ją atsakinga vykdomoji Komisijos pirmininko pavaduotoja M. Vestager – ir toliau teko svarbus vaidmuo imantis ES atsako į krizę priemonių ir buvo akivaizdu, kad konkurencijos politikoje iš esmės gebama greitai reaguoti į staigius ekonomikos pokyčius. Naudodamasi Laikinaja valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema valstybės narės galėjo teikti būtiną ir proporcingą paramą perspektyvioms, bet dėl pandemijos pavojuje atsidūrusioms įmonėms. Komisija taip pat parengė laipsniško kovos su pandemijos sukelta krize priemonių pagal Laikinają valstybės pagalbos priemonių sistemą panaikinimo planą ir kartu numatė priemones, skirtas privačiojo sektoriaus investicijoms paskatinti ir pritraukti. Siekdama sumažinti neigiamą socialinį ir ekonominį Rusijos invazijos į Ukrainą poveikį ES, Komisija vėl pasinaudos valstybės pagalbos politikos priemonių lankstumu. Tai leis valstybėms narėms kuo labiau sumažinti neigiamą ekonominį poveikį neiškraipant konkurencijos ES daugiau, negu tikrai būtina.

Užtikrindama ES konkurencijos taisyklių vykdymą kovos su monopolijomis, susijungimų kontrolės ir valstybės pagalbos kontrolės srityse skaitmeniniame ir kituose sektoriuose, bet kartu atsižvelgdama į kiekvienos rinkos ypatumus, Komisija toliau stengėsi užtikrinti, kad rinkos geriau tarnautų piliečiams ir visų dydžių verslo subjektams. Imdamasi veiksmų Komisija glaudžiai bendradarbiavo su valstybių narių nacionalinėmis konkurencijos institucijomis (toliau – NKI) ir prižiūrint ES teismams.

Kaip nustatyta *Komisijos komunikate dėl naujiems iššūkiams tinkamos konkurencijos politikos*¹, Komisija atlieka beprecedentę ES konkurencijos politikos, kurią sudaro daugiau kaip 20 taisyklių rinkinių, peržiūrą, taip siekdama užtikrinti, kad ES konkurencijos politikos priemonės išliktų tinkamos ir ateityje ir jomis būtų remiama ES žaliąji ir skaitmeninė pertvarkos, atsigavimo procesas, reaguojama į ekonominius procesus ir didinamas bendrosios rinkos atsparumas.

Komisija taip pat vis papildė konkurencijos politikos priemonių rinkinį naujomis priemonėmis, skirtomis spręsti su užsienio subsidijomis ir skaitmeniniais prieigos valdytojais susijusias problemas. 2021 m. gegužės mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl vidaus rinką iškraipiančių užsienio subsidijų². 2021 m. teisėkūros institucijos padarė didelę pažangą, susijusią su Komisijos pasiūlymu dėl Skaitmeninių rinkų akto.

2021 m. Komisija toliau didino savo veiklos konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo srityje veiksmingumą. Konkurencijos GD toliau skaitmenizavo savo bylų nagrinėjimo procesus. Tais metais taip pat įvyko didelių pokyčių, susijusių su finansinių išteklių skyrimu tiesiogiai konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo tikslams – tam skirtos specialaus veiklos biudžeto lėšos. Iš Bendrosios rinkos programos³ (toliau – BRP) ir jos dalies, skirtos konkurencijos politikai (2021 m. jos biudžetas siekė 20,4 mln. EUR) pastoviai finansuojamos priemonės, kuriomis stiprinami Komisijos vykdymo užtikrinimo pajėgumai, politikos iniciatyvos, tarptautinis bendradarbiavimas ir konkurencijos politikos viešinimas. Pagal

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujiems iššūkiams tinkama konkurencijos politika“, COM(2021) 713 final, 2021 11 18.

² Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl vidaus rinką iškraipiančių užsienio subsidijų, COM(2021) 223 final, 2021 05 05.

³ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/690, kuriuo nustatoma vidaus rinkos, įmonių, įskaitant mažasias ir vidutines įmones, konkurencingumo, augalų, gyvūnų, maisto bei pašarų sritys ir Europos statistikos programa (Bendrosios rinkos programa) ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 bei (ES) Nr. 652/2014, OL L 153, 2021 5 3, p. 1–47. Reglamentas taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.

Konkurencijos GD komunikacijos strategiją yra remiamas vykdomosios pirmininko pavaduotojos siekis aktyviai, aiškiai, nuosekliai ir nuolat viešinti konkurencijos politikos naudą.

2. Užtikrinimas, kad konkurencijos taisyklės būtų tinkamos ir ateityje. Išsamios politikos darbotvarkės įgyvendinimo pažanga

2.1. Naujos teisėkūros iniciatyvos konkurencijos politikos priemonių rinkiniui stiprinti

Pagal ES skaitmeninę strategiją⁴, kuria siekiama spręsti skaitmeninėje erdvėje iškylančias sisteminės problemas, pavyzdžiui, stabdyti kibernetinių grėsmių plitimą, kovoti su neapykantos kalba, dezinformacija, spręsti konkurencijos ribojimo ir sąžiningumo skaitmeninėse rinkose klausimus, 2020 m. gruodžio mėn. Komisija pateikė du pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, t. y. pasiūlymą dėl Skaitmeninių paslaugų akto⁵ ir pasiūlymą dėl Skaitmeninių rinkų akto⁶. Skaitmeninių rinkų akte išdėstyti įvairūs įpareigojimai, tiesiogiai taikomi įmonėms, kurios bendrojoje rinkoje veikia kaip svarbios verslo subjektų ir vartotojų prieigos valdytojos. Kaip matyti iš 2021 m. lapkričio ir gruodžio mėn. priimtų atitinkamų teisėkūros institucijų įgaliojimų⁷, 2021 m. Skaitmeninių rinkų aktas ir toliau buvo vienas iš svarbiausių teisėkūros prioritetų.

2021 m. gegužės mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento dėl vidaus rinką iškraipiančių užsienio subsidijų⁸. ES valstybių narių teikiama pagalba yra atidžiai tikrinama, tačiau ES nepriklausančių šalių subsidijos, teikiamos Europos Sąjungoje veiklą vykdančioms įmonėms, iš esmės nėra tikrinamos. Pagal naująsias taisykles būtų sprendžiama užsienio subsidijų, kurios iškraipo konkurenciją bendrojoje rinkoje, problema. Pagal siūlomą reglamentą Komisija galėtų tirti subsidijas, kurias užsienio valstybės suteikė ES veikiančioms įmonėms, ir, jei tai tikslinga, ištaisyti tokios valstybės paramos sukeltą iškreipiamąjį poveikį⁹.

⁴ 2020 m. vasario 19 d. Komisijos leidinys „Shaping Europe’s Digital Future“, ISBN 978-92-76-16362-6.

⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos (Skaitmeninių paslaugų aktas), kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB, COM(2020) 825 final, 2020 12 15.

⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl konkurencingų ir sąžiningų skaitmeninio sektoriaus rinkų (Skaitmeninių rinkų aktas), COM(2020) 842 final, 2020 12 15.

⁷ Pranešimas spaudai „Didžiųjų technologijų įmonių veiklos reguliavimas: Taryba susitarė dėl konkurencijos didinimo skaitmeninėje srityje“, 2021 m. lapkričio 25 d., paskelbta <https://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2021/11/25/regulating-big-tech-council-agrees-on-enhancing-competition-in-the-digital-sphere/>, ir pranešimas spaudai „Skaitmeninių rinkų aktas: Europos Parlamentas pasirengęs pradėti derybas dėl didžiųjų interneto platformų veiklos reguliavimo“, 2021 m. gruodžio 15 d., paskelbta <https://www.europarl.europa.eu/news/lt/press-room/20211210IPR19211/digital-markets-act-parliament-ready-to-start-negotiations-with-council>.

⁸ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl vidaus rinką iškraipiančių užsienio subsidijų, COM(2021) 223 final, 2021 05 05.

⁹ Pasiūlyme numatytos trys priemonės: i) apie siūlomas koncentracijas, kai tikslinės įmonės apyvarta ES sudaro ne mažiau kaip 500 mln. EUR, o užsienio finansinis įnašas viršija 50 mln. EUR, turėtų būti pranešta Komisijai, ii) apie pasiūlymus, gautus per ES viešųjų pirkimų procedūras ir susijusius su užsienio finansiniais įnašais, kai viešojo pirkimo vertė sudaro ne mažiau kaip 250 mln. EUR, turėtų būti pranešta Komisijai ir iii) Komisijai būtų suteikti įgaliojimai *ex officio* tirti kitas rinkos situacijas, įskaitant mažesnes koncentracijas ir mažesnes vertės viešųjų pirkimų procedūras. Komisija turėtų išimtinę kompetenciją užtikrinti šio reglamento vykdymą. Jeigu neigiamas užsienio subsidijos poveikis bus didesnis už jos teigiamą poveikį, Komisija turės teisę nustatyti kompensacines priemones arba priimti įsipareigojimus, kuriais iškraipymas būtų pašalintas. Prie tokių priemonių ir įsipareigojimų priskiriamos įvairios struktūrinės arba elgesio taisomosios priemonės, pavyzdžiui, tam tikro turto pardavimas arba tam tikros elgsenos rinkoje uždraudimas. Komisija taip pat bus įgaliota uždrausti subsidijuojamą koncentraciją arba uždrausti sudaryti viešojo pirkimo sutartį su subsidijuojamu konkurso dalyviu.

2.2. Antimonopolinių bei susijungimų taisyklių ir gairių atnaujinimas, kad jos tiktų naujiems iššūkiams

Šiuo metu vykdomos pagrindinių antimonopolinių ir susijungimų taisyklių peržiūros tikslas – galiojančias taisykles įvertinti ir, jei reikia, pakoreguoti atsižvelgiant į rinkoje vykstančius procesus, dėl kurių pasikeitė verslo subjektų veiklos būdas, įskaitant e. prekybos ir interneto platformų augimą. Komisija taip pat vertina, ar rinkos dalyviams reikia papildomų gairių.

Tęsiama vertikaliojo tiekimo ir horizontaliojo bendradarbiavimo taisyklių peržiūra

Vertikalieji susitarimai, pavyzdžiui, prekių tiekėjų ar paslaugų teikėjų ir jų platintojų susitarimai, yra panašūs visuose ES ekonomikos sektoriuose. 2021 m. liepos mėn. Komisija pradėjo viešas konsultacijas dėl peržiūrėto Vertikaliųjų susitarimų bendrosios išimties reglamento (VSBIR) ir Vertikaliųjų apribojimų gairių¹⁰. Šiuo metu vykdomos peržiūros tikslas – aiškiau ir paprasčiau išdėstyti tam tikras nuostatas ir užpildyti pastebėtas reglamentavimo spragas, kai dėl rinkoje vykstančių procesų, pavyzdžiui, didėjančio pardavimo internetu ir naujų platformų įmonių rūšių atsiradimo, dabartinės taisyklės gali nebeatitikti savo paskirties. Komisija siekia, kad naujosios taisyklės būtų parengtos iki 2022 m. gegužės 31 d., kai baigs galioti dabartinės taisyklės.

Kalbant apie ES konkurencijos taisyklių dėl horizontaliojo bendradarbiavimo peržiūrą pažymėtina, kad šių taisyklių paskirtis – sudaryti įmonėms palankesnes sąlygas bendradarbiauti ekonomiškai pageidautinais būdais, nedarančiais neigiamo poveikio konkurencijos politikos požiūriu. 2021 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė dviejų horizontaliųjų bendrosios išimties reglamentų – reglamento dėl mokslinių tyrimų ir plėtos (toliau – MTP BIR) ir reglamento dėl specializacijos (toliau – Specializacijos BIR) (toliau kartu – HBIR) vertinimo išvadas¹¹ ir taip pat paskelbė Horizontaliąsias gaires. 2021 m. liepos mėn. Komisija pradėjo viešas konsultacijas dėl politikos galimybių peržiūrėti taisykles¹². Abu reglamentai nustos galioti 2022 m. gruodžio 31 d. Komisija siekia, kad naujosios taisyklės būtų parengtos iki tos dienos.

Pagrindinės taisyklių dėl horizontaliųjų susitarimų vertinimo išvados

Atlikus vertinimą paaiškėjo, kad taisyklės dėl horizontaliųjų susitarimų verslo subjektams tebėra naudingas įrankis. Tačiau atliekant vertinimą nustatyta keletas sričių, kuriose taisyklės nėra pakankamai pritaikytos skaitmenizacijai ir siekiamiems tvarumo tikslams. Vienos HBIR nuostatos pripažintos nelanksčiomis ir sudėtingomis, kitas bendrovės laiko neaiškiomis ir sunkiai aiškinamomis. Tiksliau, MTP BIR nustatytos išimties taikymo sąlygos galbūt nebėra optimalios, kad jas būtų galima taikyti konkurenciją skatinantiems MTP susitarimams, o Specializacijos BIR taikymo sritis galbūt yra per siaura. Kai kurios HBIR ir Horizontaliųjų gairių nuostatos taip pat laikomos neaiškiomis arba pernelyg griežtomis. Galiausiai pažymėtina, kad Horizontaliosiose gairėse pateikiama mažai rekomendacijų dėl naujausių rinkos procesų, pavyzdžiui, skaitmenizacijos, atsparumo ir tvarumo tikslų¹³, kurių siekiama horizontaliaisiais susitarimais (pavyzdžiui, jomis nesuteikiama pakankamai

¹⁰ Viešos konsultacijos dėl peržiūrėto Reglamento dėl vertikaliųjų susitarimų ir vertikaliųjų apribojimų gairių projekto, vykusios nuo 2021 m. liepos 9 d. iki 2021 m. rugsėjo 17 d. Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-vber_en.

¹¹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Evaluation of the Horizontal Block Exemption Regulations“, SWD(2021) 103, 2021 05 06.

¹² Viešos konsultacijos „Horizontalieji įmonių susitarimai“, vykusios nuo 2021 m. liepos 13 d. iki 2021 m. spalio 5 d. Žr. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13058-Horizontal-agreements-between-companies-revision-of-EU-competition-rules/public-consultation_lt.

¹³ JT darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m. nustatyta 17 darnaus vystymosi tikslų (pavyzdžiui, klimato srities veiksmų, įperkamos ir švarios energijos arba pramonės, inovacijų ir infrastruktūros tikslai) ir 169 smulkesni uždaviniai (įskaitant, bet tuo neapsiribojant, atsparumo

teisinio apibrėžtumo, kad būtų galima savarankiškai įvertinti susitarimus, kuriais siekiama tvarumo tikslų, ir susitarimus dėl dalijimosi duomenimis ir (arba) duomenų kaupimo).

2021 m. gegužės mėn. Komisija taip pat paskelbė Variklinių transporto priemonių bendrosios išimties reglamento¹⁴ (VTPBIR) veikimo vertinimo išvadas¹⁵. Komisija padarė išvadą, kad, nors VTPBIR principai tebėra aktualūs, naujų technologijų atsiradimas ir didėjantis duomenų vaidmuo šiame sektoriuje turėtų atspindėti Komisijos gairėse, pridedamose prie VTPBIR. Dabartinis VTPBIR baigia galioti 2023 m. gegužės 31 d. Šiuo metu Komisija svarsto, kokių tolesnių veiksmų imtis, atsižvelgiant į padarytas išvadas ir į šiuo metu vykdomą VSBIR peržiūrą.

Paskelbti pranešimo dėl rinkos apibrėžimo vertinimo rezultatai

Pranešime dėl rinkos apibrėžimo¹⁶ pateikiamos svarbios gairės, kaip Komisija taiko atitinkamo produkto ir geografinių rinkų sąvokas užtikrindama, kad būtų vykdomos konkurencijos taisyklės. 2021 m. liepos mėn. Komisija paskelbė Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo vertinimo rezultatus¹⁷. Remdamasi padarytomis išvadomis, Komisija nusprendė peržiūrėti pranešimą ir dėl peržiūrėto Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo projekto 2022 m. surengti konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais.

Pagrindinės Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo vertinimo išvados

Komisija padarė išvadą, kad Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo „principai, pagrįsti ES teismų praktika, tebėra patikimi. Tačiau jie galbūt ne iki galo atspindi naujausius rinkos apibrėžimo praktikos pokyčius, pavyzdžiui, susijusius su skaitmenizacija. Sritys, kuriose Pranešimas dėl rinkos apibrėžimo gali ne visiškai tikti dabartinėmis aplinkybėmis: i) mažo reikšmingo nenuolatinio kainų padidėjimo kriterijaus naudojimas ir paskirtis apibrėžiant atitinkamas rinkas, ii) skaitmeninės rinkos, visų pirma produktai ar paslaugos, parduodami už nulinę piniginę kainą, ir skaitmeninės ekosistemos, iii) geografinių rinkų vertinimas globalizacijos ir importo konkurencijos sąlygomis, iv) kiekybiniai rinkos apibrėžimo metodai, v) rinkos dalių apskaičiavimas ir vi) su kainomis nesusijusi konkurencija (įskaitant inovacijas).

Paskelbtas konkurencijos teisės taikymo savarankiškai dirbančių asmenų kolektyvinėms sutartims gairių projektas

Kai kurie savarankiškai dirbantys asmenys turi mažai įtakos jiems mokamam užmokesčiui ir darbo sąlygoms. Kolektyvinės derybos gali būti svarbi priemonė siekiant geresnių sąlygų, tačiau kai kurie savarankiškai dirbantys asmenys gali būti laikomi įmonėmis, todėl jų kolektyviniai susitarimai gali patekti į ES konkurencijos taisyklių taikymo sritį. Siekdama

ir gebėjimo prisitaikyti prie su klimatu susijusių nelaimių stiprinimą, miškų naikinimo nutraukimą ir nualintų miškų atkūrimą arba tvarios, atsparios ir įtraukios infrastruktūros kūrimą).

¹⁴ 2010 m. balandžio 20 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 330/2010 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio 3 dalies taikymo vertikalinių susitarimų ir suderintų veiksmų rūšims, OL L 102, 2010 4 23, p. 1–7.

¹⁵ Išvados apibendrintos Vertinimo ataskaitoje ir Komisijos tarnybų darbiname dokumente (SWD). Komisijos ataskaita dėl Variklinių transporto priemonių bendrosios išimties reglamento (ES) Nr. 461/2010 veikimo vertinimo, COM(2021) 264 final, 2021 05 28, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Commission Staff Working Document of the Motor Vehicle Block Exemption Regulation accompanying the document Report from the Commission, Commission Evaluation Report on the operation of the Motor Vehicle Block Exemption Regulation (EU) No 461/2010“, SWD(2021) 112 final, 2021 05 28.

¹⁶ Komisijos pranešimas dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams, OL C 372, 1997 12 9, p. 5–13.

¹⁷ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Evaluation of the Commission Notice on the definition of relevant market for the purposes of Community competition law of 9 December 1997“, SWD(2021) 199 final, 2021 07 12. Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-07/evaluation_market-definition-notice_en.pdf.

išspręsti šį klausimą, 2021 m. sausio mėn. Komisija konsultavosi su visais suinteresuotaisiais subjektais dėl įvairių politikos galimybių – pirmiausia atlikdama pradinį poveikio vertinimą, o 2021 m. kovo mėn. pagal išsamų klausimą¹⁸. 2021 m. gruodžio 9 d. Komisija konsultacijoms paskelbė ES konkurencijos teisės taikymo kolektyvinėms sutartims, susijusioms su savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygomis, gairių projektą¹⁹. Komisija įvertins suinteresuotųjų subjektų nuomones ir sieks, kad galutinė gairių redakcija būtų paskelbta 2022 m.

Paskelbti ES susijungimų kontrolės procedūrinių ir jurisdikcinių aspektų vertinimo rezultatai ir išsamesnės gairės dėl 22 straipsnio

ES susijungimų kontrolės procedūrinių ir jurisdikcinių aspektų vertinimo tikslas buvo išnagrinėti, kaip tam tikros susijungimų taisyklės veikė kintant rinkos sąlygoms. Atliekant vertinimą daugiausia dėmesio skirta dviem temoms: i) apyvarta grindžiamų jurisdikcijų ribų veiksmingumui nustatant koncentracijas, kurios gali daryti didelį poveikį konkurencijai bendrojoje rinkoje, ir ii) 2013 m. nustatytų supaprastintų pranešimo procedūrų veiksmingumui. 2021 m. kovo mėn. Komisija paskelbė vertinimo išvadą²⁰.

Pagrindinės ES susijungimų kontrolės procedūrinių ir jurisdikcinių aspektų vertinimo išvados

Komisija padarė išvadą, kad apyvarta grindžiamos jurisdikcijos ribos kartu su klausimų perdavimo mechanizmu iš esmės pasiteisino kaip veiksmingos nustatant atitinkamus ES bendrosios rinkos sandorius. Tačiau dėl pastaruoju metu rinkoje vykusių procesų pamažu daugėjo sandorių, pagal kuriuos buvo įsigyjamos įmonės, atliekančios arba galinčios atlikti lemiamą konkurencinį vaidmenį, nors susijungimo momentu jų apyvarta buvo nedidelė arba jos visai nebuvo. Atlikus vertinimą padaryta išvada, kad tam tikrais atvejais neigiamą poveikį galinčių daryti sandorių netikrino nei Komisija, nei jokia valstybė narė. Tai, visų pirma, buvo naujų įmonių, turinčių konkurencinio potencialo, ir novatoriškų įmonių, įskaitant (bet tuo neapsiribojant) skaitmeninio, farmacijos, biotechnologijų ir tam tikrų kitų pramonės sektorių įmones, įsigijimai. Įsigyjamų įmonių vertė ne visada pakankamai koreliavo su galimu sandorio antikonkurenciniu poveikiu.

2021 m. kovo mėn. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė gaires, kaip taikyti Susijungimų reglamento 22 straipsnyje nurodytą valstybių narių klausimų perdavimo Komisijai mechanizmą²¹ konkrečiomis aplinkybėmis, kai apyvarta grindžiamos ribos neatspindi įsigyjamų įmonių konkurencinio potencialo ir kai apie sandorį pagal nacionalinę teisę nereikia pranešti nė vienai valstybei narei. Komisija ketina skatinti teikti ir pati priimti daugiau pagal Susijungimų reglamento 22 straipsnį perduodamų klausimų²².

¹⁸ Savarankiškai dirbančių asmenų kolektyvinės sutartys. ES konkurencijos taisyklių taikymo sritis. Konsultacijos vyko nuo 2021 m. kovo 5 d. iki 2021 m. gegužės 31 d. Žr. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Collective-bargaining-agreements-for-self-employed-scope-of-application-EU-competition-rules/public-consultation_lt.

¹⁹ Komisijos komunikatas „ES konkurencijos teisės taikymo kolektyvinėms sutartims, susijusioms su savarankiškai dirbančių asmenų darbo sąlygomis, gairės“, 2021 12 09, C(2021) 8838 final, PRIEDAS. Gairių projektas įtrauktas į Komisijos iniciatyvų rinkinį, į kurį taip pat įeina pasiūlymas dėl Direktyvos dėl darbo sąlygų skaitmeninėse platformose gerinimo ir pasiūlymas dėl Komunikato dėl visų skaitmenizacijos teikiamų privalumų išnaudojimo darbo atečiai kurti.

²⁰ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Evaluation of procedural and jurisdictional aspects of EU merger control“, SWD(2021) 66 final, 2021 03 26.

²¹ Kovos su mokesčių slėpimu „Gairės dėl Susijungimų reglamento 22 straipsnyje nustatyto klausimų perdavimo mechanizmo taikymo tam tikrų kategorijų byloms“, OL C 113, 2021 3 31, p. 1–6.

²² Pagal Susijungimų reglamento 22 straipsnį valstybės narės gali prašyti Komisijos išnagrinėti bet kokią koncentraciją, kuri nėra ES masto, tačiau daro poveikį tarpvalstybinei prekybai ir gali daryti didelį poveikį konkurencijai prašymą pateikusių (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teritorijoje, neatsižvelgiant į tai, ar apie tokį sandorį būtina pranešti pagal prašymą pateikusių (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) nacionalines susijungimų kontrolės taisykles.

2.3. Valstybės pagalbos taisyklių ir gairių atnaujinimas, kad jos tiktų naujiems iššūkiams

2021 m. Komisija toliau vertino ir peržiūrėjo galiojančias valstybės pagalbos taisykles ir gaires, siekdama sukurti dar palankesnes sąlygas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms ir padidinti bendrosios rinkos atsparumą atsigaunant po COVID-19 pandemijos. Komisija toliau stebėjo rinkoje vykstančius procesus ir yra pasirengusi toliau koreguoti savo politikos priemones, kad ES galėtų greitai reaguoti į kylančias krizes.

Laikinosios valstybės pagalbos sistemos koregavimas

Neseniai Komisija konsultavosi su valstybėmis narėmis dėl pasiūlymo pratęsti Laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos galiojimą iki 2022 m. birželio 30 d. ir kartu nustatė laipsniško su pandemija susijusios paramos krizės atveju nutraukimo planą. 2021 m. lapkričio mėn. Komisija priėmė šeštąją Laikinosios sistemos pakeitimą²³. Pratęsus pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą galiojančių priemonių taikymą iki 2022 m. birželio 30 d., bus išvengta skardžio efekto ir to, kad verslo subjektams viešoji parama nebūtų nutraukta staiga, kol sudėtingi valstybių narių ekonomiką trikdantys veiksniai dar neišnyko. Komisija ir toliau deramai atsižvelgia į procesus, kurie gali turėti įtakos ES, įskaitant socialinį ir ekonominį Rusijos invazijos į Ukrainą poveikį ES, kad prireikus galėtų imtis skubių veiksmų ir pakoreguoti savo politikos priemones. Komisija taip pat nustatė dvi naujas priemones privačioms investicijoms pritraukti ir paskatinti, kad ekonomika po pandemijos atsigauntų sparčiau, taptų žalesne ir labiau skaitmenizuota. Komisija nusprendė teikti investicinę paramą tvariam atsigavimui iki 2022 m. gruodžio 31 d. ir paramą mokumui iki 2023 m. gruodžio 31 d., kad valstybės narės galėtų pritraukti privačių lėšų ir jas skirti investicijoms į MVI, įskaitant startuolius ir mažas vidutinės kapitalizacijos įmones.

Priimtos Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės

Komisija tęsė valstybės pagalbos taisyklių peržiūrą, kad jos atitiktų paskirtį ir derėtų su ES klimato srities tikslais. 2021 m. birželio mėn. Europos Komisija pradėjo viešas konsultacijas²⁴ ir pakvietė visas suinteresuotąsias šalis teikti pastabas dėl siūlomos Valstybės pagalbos energetikai ir aplinkos apsaugai gairių peržiūros. 2021 m. gruodžio mėn. Komisija patvirtino naujas Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires²⁵. Gaires peržiūrint išplėsta jų taikymo sritis, kad jos apimtų naujas ekonomikos sritis, pavyzdžiui, nedaršų judumą ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Taip pat bus numatyta lanksti sistema, leisianti remti visas technologijas, galinčias padėti įgyvendinti Europos žaliąjį kursą. Kartu su platesne gairių taikymo sritimi numatytos apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad valstybės pagalba būtų veiksmingai nukreipiama ten, kur jos reikia, ir reikalaujama, kad planuodamas dideles valstybės pagalbos priemones valstybės narės konsultuotųsi su suinteresuotaisiais subjektais. Pagal Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires bus remiamos ES pastangos priklausomybės

²³Komisijos komunikatas „Šeštas laikinosios valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistemos pakeitimas ir Komisijos komunikato valstybėms narėms dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui priedo pakeitimas“, 2021/C 473/01, OL C 473, 2021 11 24, p. 1–15.

²⁴Viešos konsultacijos vyko nuo 2021 m. birželio 7 d. iki 2021 m. rugpjūčio 2 d. Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ceeag_en.

²⁵Kovos su mokesčių slėpimu „Valstybės pagalbos klimatui ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“, 2022 01 27, C(2022) 481 final.

nuo iškastinio kuro mažinimo, žiedinės ekonomikos, biologinės įvairovės, švaraus arba netaršaus judumo ir pastatų energinio efektyvumo srityse, kad būtų pasiekti iki 2030 ir 2050 m. užsibrėžti ES klimato ir energetikos tikslai. Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės įsigaliojo 2022 m.²⁶. Pagal peržiūrėtas taisykles suderinama bus laikoma daugiau valstybės pagalbos negu anksčiau.

Priimtas peržiūrėtas BEISP komunikatas

Pagal bendriems Europos interesams svarbius projektus (toliau – BEISP) sutelkiamos žinios, patirtis, finansiniai ištekliai ir ekonominės veiklos vykdytojai iš visos ES, siekiant spręsti svarbias rinkos nepakankamumo problemas, šalinti sisteminės nesėkmes ir visuomenės problemas, kurių kitaip nebūtų galima išspręsti. Jais prisidedama prie tvaraus ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo, konkurencingumo ir ES atviro strateginio savarankiškumo stiprinimo. Kad BEISP neiškreiptų konkurencijos bendrojoje rinkoje, Komisija juos turi tvirtinti pagal valstybės pagalbos taisykles. BEISP suteikia galimybę įgyvendinti proveržio inovacijas iki pirmo pramoninio diegimo ir labai svarbias investicijas į infrastruktūrą, kurioms būtina viešoji intervencija²⁷. BEISP skatina verslumą ES, palengvina žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didina bendrosios rinkos atsparumą. Atlikusi vertinimą ir atsižvelgdama į išsamių konsultacijų²⁸ su visomis suinteresuotosiomis šalimis dėl siūlomo peržiūrėto komunikato rezultatus, 2021 m. lapkričio mėn. Komisija priėmė peržiūrėtą Komunikatą dėl valstybės pagalbos, skiriamos bendriems Europos interesams svarbiems projektams, taisyklių²⁹ (toliau – BEISP komunikatas). Peržiūrėtas BEISP komunikatas taikomas nuo 2022 m. sausio 1 d.

Komunikatas dėl valstybės pagalbos, skiriamos bendriems Europos interesams svarbiems projektams, taisyklių

Pagal naująją komunikatą išplečiama BEISP vykdymo ES sritis ir padidinamas jų skaidrumas nustatant, kad BEISP paprastai turi apimti bent keturias valstybės nares. Be to, BEISP turi būti rengiami skaidriai ir įtraukiai. Pagal peržiūrėtą komunikatą sudaromos palankesnės sąlygos MVĮ dalyvauti BEISP ir padidinama jų dalyvavimo nauda. 2021 m. BEISP komunikate šio komunikato tikslai suderinami su dabartiniais ES prioritetais. Siekiant paremti ES aplinkos strategijas ir paspartinti žaliąją pertvarką, peržiūrėtame BEISP komunikate reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų įrodymų, jog projektai, apie kuriuos pranešta, atitinka reikšmingos žalos nedarymo principą. Komunikate taip pat aiškiau nustatomi derinant ES ir nacionalines lėšas taikomi kriterijai.

Viešos konsultacijos dėl valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistemoms

Pagal Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistemą³⁰ (toliau – MTPI sistema) skatinama rizikinga mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų veikla, kuri nebūtų vykdoma, jei jai nebūtų teikiama viešoji parama. Siekdama supaprastinti esamą valstybės pagalbos sistemą, 2021 m. balandžio mėn. Komisija pradėjo viešas

²⁶ Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/qanda_22_566.

²⁷ Anksčiau pagal BEISP komunikatą finansavimas buvo skiriamas projektams, susijusiems su baterijomis, mikroprocesoriais ir tam tikra infrastruktūra.

²⁸ Viešos konsultacijos vyko nuo 2021 m. vasario 23 d. iki 2021 m. balandžio 20 d. Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ipcei_en

²⁹ Kovos su mokesčių slėpimu „Valstybės pagalbos, skirtos bendriems Europos interesams svarbių projektų vykdymui skatinti, suderinamumo su vidaus rinka analizės kriterijai“, C(2021) 8481 final.

³⁰ Valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms sistema, OL C 198, 2014 6 27, p. 1.

konsultacijas³¹. Tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms remti mokslinius tyrimus, plėtrą ir inovacijas, įskaitant paramą MVĮ ir inovacijų klasteriams, kartu užtikrinant, kad galimi konkurencijos iškreipimai būtų kuo mažesni ir būtų suteikta tinkamų paskatų ES žaliajai ir skaitmeninei pertvarkoms vykdyti. Atsižvelgdama į viešų konsultacijų rezultatus ir gautus atsiliepimus, Komisija toliau svarsto, kaip modernizuoti MTPI sistemą ir užtikrinti, kad ji būtų veiksminga ir ateityje. Atsižvelgiant į žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų ir bendrosios rinkos atsparumo svarbą, svarstant galimybes modernizuoti MTPI sistemą, įtraukiamos tokios sritys kaip, pavyzdžiui, infrastruktūros bandymas ir eksperimentai, proveržio technologijų kūrimas ir diegimas. Komisija numato peržiūrėtą MTPI sistemą priimti 2022 m.

Viešos konsultacijos dėl Valstybės pagalbos plačiajuosčiam ryšiui gairių

Valstybės pagalbos plačiajuosčio ryšio tinklų diegimui taisyklėmis³² (toliau – Plačiajuosčio ryšio gairės) sudaromos palankesnės sąlygos diegti ir naudoti plačiajuosčio ryšio tinklus tose vietovėse, kuriose ryšys yra nepakankamas, pavyzdžiui, atokiuose ir retai apgyvendintuose regionuose. Pagal šias gaires valstybėms narėms suteikiama galimybė remti modernią infrastruktūrą, kurioje galutiniams paslaugų gavėjams teikiamos aukštos kokybės ir įperkamos plačiajuosčio ryšio paslaugos, kai tose vietovėse komercinių operatorių paskatos investuoti yra ribotos.

2021 m. liepos mėn. Komisija paskelbė Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo vertinimo rezultatus³³. Ji padarė išvadą, kad apskritai galiojančios taisyklės veikia tinkamai ir yra tinkamos pagal paskirtį, tačiau tam, kad jos būtų suderintos su naujausia technologine pažanga, jas reikėtų šiek tiek pakoreguoti. Reikalingos pakankamos investicijos, kad būtų pasiekti dabartiniai ES politikos tikslai, ypač iki 2025 m. užsibrėžti ES gigabitinės visuomenės³⁴ ir 2030 m. skaitmeninės politikos kelrodžio³⁵ tikslai. 2021 m. lapkričio mėn. Komisija surengė viešas konsultacijas dėl siūlomų peržiūrėtų Plačiajuosčio ryšio gairių³⁶. Viešos konsultacijos vyko iki 2022 m. vasario 11 d. Gairių projektu siekiama sukurti palankesnes sąlygas valstybėms narėms skatinti diegti didelio našumo plačiajuosčio ryšio tinklus, įskaitant gigabitinius ir 5G tinklus, ir kartu riboti konkurencijos iškreipimus.

Siekiant palengvinti ES programų vykdymo sąlygas išplėsta Bendrojo bendrosios išimties reglamento taikymo sritis

Siekdama pagerinti ES finansavimo taisyklių ir ES valstybės pagalbos taisyklių sąveiką pagal naująją daugiametę finansinę programą³⁷, 2021 m. liepos mėn. Komisija priėmė Bendrojo

³¹ Viešos konsultacijos vyko nuo 2021 m. balandžio 8 d. iki 2021 m. birželio 3 d. Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-rdi_en

³² Kovos su mokesčių slėpimu „Valstybės pagalbos taisyklių taikymo plačiajuosčio ryšio tinklų sparčiam diegimui ES gairės“, OL C 25, 2013 I 26, p. 1–26.

³³ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Evaluation of the State Aid rules for broadband infrastructure deployment“, SWD(2021) 194 final, 2021 07 07.

³⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“, COM(2016) 0587 final.

³⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“, COM(2021) 118 final, 2021 03 09.

³⁶ 2021 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikato dėl valstybės pagalbos plačiajuosčio ryšio tinklams gairių projektas.

³⁷ Žr. https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_lt.

bendrosios išimties reglamento (BBIR) dalinius pakeitimus³⁸. Šiais daliniais pakeitimais išplečiama reglamento taikymo sritis ir racionalizuojamos valstybės pagalbos taisyklės, taikomos nacionaliniam finansavimui, patenkančiam į tam tikrų neseniai priimtų ES programų taikymo sritį³⁹.

Iš dalies pakeitus BBIR, valstybės narės gali tiesiogiai įgyvendinti valstybės pagalbos, kurią nacionalinės valdžios institucijos teikia projektams, finansuojamiems pagal ES lygmeniu valdomas programas, priemones iš anksto apie tai nepranešusios Komisijai. Tačiau valstybės narės turi informuoti Komisiją apie jau priimtas pagalbos priemones. Pagal atnaujintą BBIR valstybėms narėms taip pat leidžiama teikti valstybės pagalbą skaitmeninei ir žaliajai pertvarkoms. Tai suteikia tam tikro lankstumo greitai paremti įmones, kurioms prireikia pagalbos, kai netikėti išorės sukrėtimai sukelia neigiamų ekonominių padarinių. Tai, kad daugeliui valstybės pagalbos kategorijų reikalavimas iš anksto pranešti apie tą pagalbą nebetaikomas, yra svarbus supaprastinimas ir palengvina greitą valstybės pagalbos įgyvendinimą valstybėse narėse.

BBIR peržiūra Žaliojo kurso tikslais

Šiuo metu vykdoma tikslinė BBIR peržiūra, kurios tikslas – suteikti valstybėms narėms galimybę greitai sutelkti daugiau pagalbos žaliesiems projektams, iš valstybių narių nereikalaujant prieš tai gauti Komisijos patvirtinimą. Atliekant peržiūrą yra siekiama išplėsti BBIR taikymo sritį, kad šis reglamentas apimtų pagalbą investicijoms į naujas technologijas, pavyzdžiui, į vandenilio ir anglies dioksido surinkimo, saugojimo ar naudojimo technologijas, kurios yra labai svarbios sprendžiant strateginės priklausomybės klausimus. BBIR taikymo sritis bus išplėsta įtraukiant sritis, kurios yra labai svarbios Europos žaliojo kurso tikslų, pavyzdžiui, išteklių naudojimo efektyvumo ir biologinės įvairovės srityse, įgyvendinimui. Peržiūrint BBIR taip pat siekiama patikslinti nuostatas dėl pagalbos investicijoms pagrindinėse politikos srityse, pavyzdžiui, investicijoms į pastatų energinį naudingumą ir netaršaus judumo infrastruktūrą, skirtą įkrovimui ir degalų papildymui. Galiausiai pažymėtina, kad taisyklės, kuriomis nustatomos tinkamos finansuoti išlaidos ir reikalavimus atitinkančios pagalbos intensyvumas, bus lankstesnės.

Priimtos peržiūrėtos Rizikos finansų gairės

2021 m. gruodžio mėn. Komisija priėmė peržiūrėtas valstybės pagalbos, kuria skatinamos rizikos finansų investicijos, gaires⁴⁰. Tam tikros peržiūrėtų gairių nuostatos patobulintos, todėl gaires bus lengviau taikyti, bus suvienodinti esami reikalavimai dėl *ex ante* vertinimo, o

³⁸ 2021 m. liepos 23 d. Komisijos reglamentas (ES) 2021/1237, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius, OL L 270, 2021 7 29, p. 39. Apie viešąjį finansavimą, atitinkantį SESV 107 straipsnio 1 dalyje apibrėžtas valstybės pagalbos sąlygas, paprastai turi būti pranešama Komisijai ir, prieš jį suteikiant, jis turi būti patvirtintas, siekiant užtikrinti, kad viešosios išlaidos nesukeltų nesąžiningos ES vidaus rinkoje veikiančių įmonių konkurencijos. Jeigu tam tikra pagalbos priemonė atitinka visus atitinkamus BBIR kriterijus, valstybės narės Komisijai apie valstybės pagalbą pranešti neprivalo.

³⁹ Tai galioja nacionaliniams fondams, kurie yra susiję su fondo „InvestEU“ remiamomis finansavimo ir investavimo operacijomis, mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų (MTP) projektais, kuriems pagal programas „Horizontas 2020“ arba „Europos horizontas“ suteiktas pažangumo ženklas, taip pat bendrai finansuojamais mokslinių tyrimų ir plėtros projektais arba susiejimo veiksmams pagal programas „Horizontas 2020“ arba „Europos horizontas“, tam tikrais transeuropinio skaitmeninio ryšio infrastruktūros projektais, finansuojamais arba gavusiais pažangumo ženklą pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę, Europos teritorinio bendradarbiavimo (ETB) projektais, dar vadinamais INTERREG.

⁴⁰ Kovos su mokesčių slėpimu „Valstybės pagalbos rizikos finansų investicijoms skatinti gairės“, OL C 508, 2021 12 16, p. 1–36.

reikalavimas pateikti finansavimo trūkumo analizę bus taikomas tik didžiausios rizikos finansų schemoms. Be to, peržiūrėtose gairėse nustatytos supaprastintos schemų, skirtų tik startuoliams ir MVĮ, kurios dar nevykdė pirmojo komercinio pardavimo, vertinimo sąlygos. Siekiant užtikrinti nuoseklumą, tam tikros į gaires įtrauktos apibrėžtys yra suderintos su BBIR apibrėžtimis⁴¹. Peržiūrėtos gairės taikomos nuo 2022 m. sausio 1 d.

Priimtas peržiūrėtas Komunikatas dėl trumpalaikio eksporto kredito draudimo

2021 m. gruodžio mėn. Europos Komisija priėmė peržiūrėtą Komunikatą dėl trumpalaikio eksporto kredito draudimo⁴² (toliau – TEKD komunikatas). Į komunikatą įtraukta keletas pakeitimų. Pavyzdžiui, komunikate keičiami MVĮ, kurioms tam tikromis aplinkybėmis gali būti suteiktas valstybinis draudimas, atitiktis reikalavimams kriterijai. Pagal ankstesnes taisykles nustatyta didžiausia metinė MVĮ eksporto apyvartos riba buvo 2 mln. EUR. Peržiūrėtame TEKD komunikate ši riba padidinta iki 2,5 mln. EUR. Peržiūrėtas TDEK komunikatas įsigaliojo 2022 m. sausio 1 d.

Priimtos peržiūrėtos Regioninės pagalbos gairės

Pagal Regioninės pagalbos gaires valstybėms narėms leidžiama remti nepalankiausias sąlygas turinčius regionus ir regionus, sprendžiančius pereinamojo laikotarpio ar struktūrinės problemas. Pagal šias gaires taip pat užtikrinamas bendrosios rinkos vientisumas, bet kartu atsižvelgiama į ES sanglaudos tikslus. 2019 m. įvertinusi dabartines taisykles⁴³ ir išsamiai pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais dėl gairių projekto, 2021 m. balandžio mėn. Komisija priėmė peržiūrėtas Regioninės pagalbos gaires⁴⁴. Atsižvelgiant į patirtį, įgytą taikant ankstesnes taisykles, į peržiūrėtas gaires įtraukta keletas konkrečių patikslinimų. Jose taip pat atsižvelgiama į naujus politikos prioritetus, susijusius su Europos žaliuoju kursu ir Europos pramonės ir Skaitmenine strategijomis. Peržiūrėtos Regioninės pagalbos gairės įsigaliojo 2022 m. sausio 1 d.

Paskelbtas Žemės ūkio bendrosios išimties reglamento ir gairių vertinimas

2021 m. gegužės mėn. Komisija paskelbė Žemės ūkio bendrosios išimties reglamento ir Valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams bei kaimo vietovėse gairių vertinimą⁴⁵. Vertinimo ataskaitoje padaryta išvada, kad apskritai šios taisyklės atitinka paskirtį ir atitinkamų sektorių poreikius⁴⁶. Tačiau įtraukti tam tikri patikslinimai, įskaitant tai, kad aiškiau apibrėžtos kai kurios sąvokos, nuostatos dar labiau suderintos ir supaprastintos, kad derėtų su Bendrosios žemės ūkio politikos reforma⁴⁷, kai kurios nuostatos patikslintos,

⁴¹ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (Tekstas svarbus EEE), OL L 187, 2014 6 26, p. 1–78

⁴² Komisijos komunikatas valstybėms narėms dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo trumpalaikiam eksporto kredito draudimui, OL C 497, 2021 12 10, p. 5–13.

⁴³ 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairės, OL C 209, 2013 7 23, p. 1.

⁴⁴ Kovos su mokesčių slėpimu „Regioninės valstybės pagalbos gairės“, OL C 153, 2021 4 29, p. 1–46.

⁴⁵ Šių taisyklių galiojimas anksčiau buvo pratęstas iki 2022 m. gruodžio 31 d. Žr. Komisijos pranešimą, kuriuo dėl taikymo laikotarpio ir laikino pritaikymo atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos poveikį iš dalies keičiamos Europos Sąjungos valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriams ir kaimo vietovėse gairės 2014–2020 m. (Tekstas svarbus EEE), OL C 424, 2020 12 8, p. 30–31.

⁴⁶ Buvo vertinamas dabartinių taisyklių veikimas, atsižvelgiant į jų pagrindinius tikslus: kuo labiau sumažinti konkurencijos ir prekybos iškraipymus žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose, užtikrinti valstybės pagalbos žemės ūkiui taisyklių suderinamumą su bendra žemės ūkio politika (BŽŪP), visų pirma su kaimo plėtros tikslais pagal BŽŪP, supaprastinti procedūras ir sumažinti administracines išlaidas. Žr. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2089-Agricultural-State-aid-guidelines-review_lt.

⁴⁷ Žr. https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_lt.

kad atspindėtų dabartinius ES prioritetus, visų pirma Europos žaliąjį kursą⁴⁸. Kitas žingsnis – parengti poveikio vertinimą ir išnagrinėti atliekant vertinimą iškeltus klausimus. Komisija tikisi, kad peržiūrėtos taisyklės bus priimtos iki 2022 m. gruodžio 31 d., kai nustos galioti dabartinės taisyklės.

2.4. Konkurencijos GD darbo pritaikymas pagal dabartinius ir būsimus vykdymo užtikrinimo poreikius

Skaitmeninė pertvarka

Komisija pripažįsta, kad skaitmeninė pertvarka yra pagrindinis jos dabartinės kadencijos politikos prioritetas (Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europa), pagal kurį siekiama ne tik skatinti pokyčius rinkose, bet ir sukurti sąlygas viešajam sektoriui modernizuoti. 2021 m. Konkurencijos GD parengė ir patvirtino išsamią vidaus Skaitmeninę strategiją, pagal kurią Konkurencijos GD tyrimų procesus ir kitą veiklą ketinama padaryti veiksmingesniais. Be to, pagal Skaitmeninę strategiją bus stiprinamas ES konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimas – investuojama į pažangiausius skaitmeninius sprendimus ir modernizuojamos Konkurencijos GD bylų valdymo sistemos, visų pirma bus pradėta naudoti valstybės pagalbos ir dokumentų valdymo sistema CASE@EC. Skaitmeninė strategija yra glaudžiai susijusi su Europos Komisijos bendra Skaitmenine strategija, pagal kurią siekiama, kad Komisija taptų skaitmenine, į vartotojus orientuota ir duomenimis besivadovaujančia organizacija.

Konkurencijos GD kuria ir tobulina skaitmeninius sprendimus, kurie padeda palaikyti ryšį tarp išorės suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, NKI, bendrojoje rinkoje veikiančių bendrovių, teisės įmonių ir privačių piliečių. Šioje srityje 2021 m. Konkurencijos GD įdiegė tris naujus skaitmeninius sprendimus: Sąveikiąją valstybės pagalbos ataskaitų teikimo sistemą (SARI2), sistemas „eConfidentiality“ ir eRFI. Konkurencijos GD taip pat inicijavo projektą, kurio tikslas – iš esmės pertvarkyti interneto svetainėje EUROPA skelbiamą informaciją apie bylas: pagerinti prieigą prie viešųjų duomenų apie konkurencijos politiką (įskaitant valstybės pagalbą, antimonopolines ir susijungimų bylas ir sprendimus), patobulinti duomenų paieškos ir eksportavimo funkcijas. Atsižvelgiant į Konkurencijos GD tvarkomos informacijos jautrumą ir konfidencialumą, parengti arba atnaujinti naujų ir esamų skaitmeninių sprendimų IT saugumo planai. Siekiant padidinti kibernetinį saugumą ir kibernetinį atsparumą, įgyvendinamos būtinos saugos ir stebėsenos priemonės.

2021 m. Konkurencijos GD toliau investavo į organizacijos duomenų rinkimo, pažangias duomenų ir mašinų mokymosi paslaugas ir sprendimus, kurie padėtų vykdyti tyrimus. Specialus padalinys atlieka informacijos rinkimo ir tiriamąsias analizes ir teikia IT ekspertizės pagalbą. Šis skyrius taip pat renka ir analizuoja informaciją iš viešai prieinamų šaltinių bei renka informaciją, kuri gali būti svarbi atliekant tyrimus ir siekiant nustatyti naujus tirtinus atvejus.

⁴⁸ Žr. https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt.

Ištekliai ir organizacinė struktūra

Siekdamas geriau prisitaikyti prie naujų politikos procesų, 2021 m. lapkričio mėn. Konkurencijos GD pertvarkė esamą organizacinę struktūrą. Veikia nebe vienas, bet du už bendriems Europos interesams svarbius projektus (BEISP) atsakingi padaliniai. Taip pat siekiant padėti priimti ir įgyvendinti Skaitmeninių rinkų aktą, buvo sudaryta Skaitmeninių rinkų akto darbo grupė. Siekdamas labiau koordinuoti požiūrį į mokesčių teisės aktų ir agresyvaus mokesčių planavimo pasekmes valstybės pagalbos politikos srityje, Konkurencijos GD taip pat įsteigė sustiprintą skyrių.

Bendrosios rinkos programa

Bendrosios rinkos programa (BRP) priimta 2021 m. balandžio mėn.⁴⁹ Pagal BRP (2021–2027 m. jos biudžetas siekė 4,2 mlrd. EUR) teikiama finansinė parama bendrosios rinkos valdymui ir veikimui stiprinti, į ją taip pat įtrauktas konkurencijos komponentas, t. y. dalį biudžeto numatyta skirti konkurencijos politikai. BRP lėšomis (2021 m. šiai programai skirtas 20,4 mln. EUR biudžetas) buvo remiamas veiksmingas ir savalaikis ES konkurencijos politikos reikalavimų vykdymo užtikrinimas. Lėšos taip pat buvo naudojamos bendradarbiavimui ir partnerystės ryšiams su ES ir pasaulio viešojo administravimo institucijomis megzti, taip pat konkurencijos skatinimo priemonėms.

Konkurencijos viešinimas

2021 m. Komisija, siekdama didinti ES konkurencijos politikos veiksmingumą, dalyvavo įvairaus lygmens konkurencijos politikos viešinimo ir informavimo apie ją veikloje, visų pirma vykdomoji pirmininko pavaduotoja M. Vestager dalyvavo įvairiuose renginiuose ir spaudos konferencijose. Siekiant informuoti apie konkurencijos politikos naudą, buvo rengiami pranešimai spaudai, naujienlaiškiai, informacija viešinama socialiniuose tinkluose. Taip pat vyko specialūs tarptautiniai arba kartu su valstybėmis narėmis organizuoti renginiai. Dėl COVID-19 pandemijos dauguma renginių 2021 m. vyko virtualiu ir (arba) mišriu formatu.

3. Konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo

Siekiant plataus užmojo tikslo „Prie skaitmeninio amžiaus prisitaikiusi Europa“ Komisijos Pirmininkė U. von der Leyen nurodė, kad skaitmeninė erdvė yra vienas iš pagrindinių dabartinės Komisijos prioritetų. Konkurencingose rinkose įmonės, norėdamos klestėti, turi diegti naujoves ir tapti veiksmingesnės⁵⁰. Tai galioja tiek inovacijomis grindžiamoms ir sparčiai kintančioms skaitmeninėms rinkoms, tiek rinkoms, kurios dar nėra skaitmeninės.

⁴⁹ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/690, kuriuo nustatoma vidaus rinkos, įmonių, įskaitant mažasias ir vidutines įmones, konkurencingumo, augalų, gyvūnų, maisto bei pašarų srities ir Europos statistikos programa (Bendrosios rinkos programa) ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 bei (ES) Nr. 652/2014 (Tekstas svarbus EEE), OL L 153, 2021 5 3, p. 1–47. Reglamentas taikomas atgaline data nuo 2021 m. sausio 1 d.

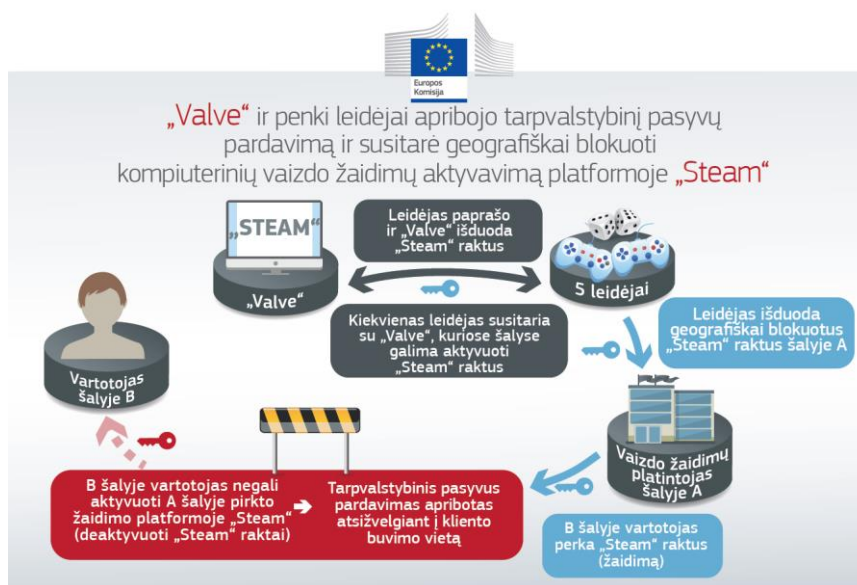
⁵⁰ Konkurencijos ir inovacijų svarba taip pat pabrėžiama 2020 m. kovo 10 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvartos ir skaitmeninės Europos MVĮ strategija“, COM(2020) 103 final, 2020 03 10, ir Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujos 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Stipresnės bendrosios rinkos kūrimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“, 2021 05 25, COM(2021) 350 final.

Veiksmingas ES konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimas ir reguliavimo reformos yra gyvybiškai svarbūs vykdant ES ekonomikos skaitmeninę pertvarką, ekonomikai atsigaunant po COVID-19 pandemijos ir didinant bendrosios rinkos atsparumą.

3.1. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo

2021 m. Komisija toliau aktyviai prižiūrėjo, kaip laikomasi konkurencijos taisyklių, ir stengėsi spręsti konkurencijos ribojimo bendrojoje rinkoje klausimus.

Kompiuterinių vaizdo žaidimų sektoriuje Komisija skyrė baudą internetinės kompiuterinių žaidimų platformos „Steam“ savininkei bendrovei „Valve“ ir penkioms bendrovėms leidėjams „Bandai Namco“, „Capcom“, „Focus Home“, „Koch Media“ ir „ZeniMax“ – iš viso 7,8 mln. EUR – už tarpvalstybinio kompiuterinių vaizdo žaidimų pardavimo ribojimą kliento geografinės vietos EEE pagrindu (geografinis blokavimas)⁵¹. Leidėjams skirtos baudos (iš viso daugiau kaip 6 mln. EUR) buvo sumažintos, nes šios bendrovės bendradarbiavo su Komisija. Bendrovė „Valve“ nusprendė nebendradarbiauti ir jai buvo skirta daugiau kaip 1,6 mln. EUR bauda.

2021 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė prieštaravimo pareiškimą dėl bendrovės „Apple“, kuriame padarė preliminarį išvadą, kad bendrovė „Apple“ iškraipė konkurenciją srautinio muzikos transliavimo rinkoje, nes piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi platindama srautinio muzikos transliavimo programėles per platformą „App Store“⁵². Komisijai užkliuvo, kad srautinio muzikos transliavimo programėlių kūrėjai, norėdami platinti savo programėles per bendrovės „Apple“ platformą „App Store“, privaloma tvarka turi naudotis bendrovės „Apple“ programėlių pirkimo mechanizmu. Komisijai susirūpinimą taip pat sukėlė tai, kad

⁵¹ Bylos AT.40413, *Focus Home*, AT.40414, *Koch Media*, AT.40420, *ZeniMax*, AT.40422, *Bandai Namco*, ir AT.40424, *Capcom*. Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_21_170.

⁵² Byla AT.40437, *Apple – App Store Practices (music streaming)*. Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_2093.

bendrovė „Apple“ taiko programėlių kūrėjams tam tikrus apribojimus, trukdančius jiems informuoti „iPhone“ ir „iPad“ naudotojus apie alternatyvias pigesnes pirkimo galimybes.

Komisija taip pat tęsė bendrovės „Amazon“ galimos antikonkurencinės praktikos tyrimus⁵³. Komisijai susirūpinimą kelia tai, kad bendrovė „Amazon“ iškraipo konkurenciją internetinėse mažmeninės prekybos rinkose, nes sistemingai naudojami nepriklausomų pardavėjų, kurie prekiauja prekyvietėje „Amazon“, neviešais verslo duomenimis. Ši praktika yra naudinga bendrovės „Amazon“, tiesiogiai konkuruojančios su trečiosiomis šalimis pardavėjomis, mažmeninės prekybos veiklai. Dar vienoje atskiroje byloje Komisija tiria, ar bendrovė „Amazon“ savo mažmeniniams pasiūlymams netaiko palankesnių sąlygų, palyginti su kitais prekyvietės „Amazon“ pardavėjais, kurie naudojami bendrovės „Amazon“ logistikos ir pristatymo paslaugomis.

2021 m. birželio mėn. Komisija pradėjo oficialų antimonopolinį tyrimą, kad įvertintų, ar bendrovė „Facebook“ pažeidė ES konkurencijos taisykles tuo, kad naudojosi reklamos duomenimis, ypač surinktais iš reklamuotojų, veikiančių rinkose, kuriose veikia ir bendrovė „Facebook“ (pavyzdžiui, klasifikuotų skelbimų rinkoje), kad galėtų su jais konkuruoti⁵⁴. Komisijai susirūpinimą kelia tai, kad bendrovė „Facebook“ naudoja konkuruojančių paslaugų teikėjų, kurie reklamuoja socialiniame tinkle „Facebook“, duomenis, taip siekdama suteikti platformai „Facebook Marketplace“ konkurencinio pranašumo. Atliekant oficialų antimonopolinį tyrimą taip pat bus įvertinta, ar bendrovė „Facebook“ sieja platformą „Facebook Marketplace“, bendrovės teikiamą klasifikuotų skelbimų internete paslaugą, su savo socialiniu tinklu. Komisija išnagrinės, ar tai, kaip platforma „Facebook Marketplace“ yra integruota į socialinį tinklą, prilygsta antikonkurenciniam susiejimui, dėl kurio bendrovė įgyja pranašumą pasiekiant klientus ir apribojamos konkuruojančių klasifikuotų skelbimų internetu paslaugų teikėjų galimybės.

2021 m. birželio mėn. Komisija pradėjo oficialų antimonopolinį tyrimą dėl internetinės reklamos sektoriaus. Komisija tiria, ar bendrovė „Google“ reklamos technologijų paslaugų teikimo grandinėje taikė palankesnes sąlygas savo reklamos internete technologijoms platformos „YouTube“ naudai ir konkuruojančių reklamos technologijų paslaugų teikėjų, reklamuotojų ir internetinių leidėjų nenaudai⁵⁵. Atliekant oficialų tyrimą taip pat bus nagrinėjama, ar bendrovė „Google“ iškraipo konkurenciją tuo, kad apriboja trečiųjų šalių prieigą prie naudotojų duomenų reklamos interneto svetainėse ir taikomuosiose programose tikslais, bet pati naudojami tokiais duomenimis savo reikmėms. Komisijos tyrime daugiausia dėmesio skiriama reklamai, kurioje bendrovė „Google“ reklamuotojams ir leidėjams siūlo įvairias paslaugas.

⁵³ Byla AT.40462, *Amazon Marketplace* ir byla AT.40703, *Amazon – Buy Box*. Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2077.

⁵⁴ Byla AT.40684, *„Facebook“ leveraging*. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁵⁵ Byla AT.40670, *Google – Adtech and Data-related practices*. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

2021 m. lapkričio mėn. Bendrasis Teismas iš esmės patvirtino ankstesnį Komisijos sprendimą, priimtą byloje „Google Shopping“⁵⁶.

Paieškos sistema „Google“ (apsipirkimo sistema „Shopping“)

2017 m. birželio mėn. Komisija skyrė bendrovei „Google“ 2,42 mlrd. EUR baudą, nes ji teikdama paieškos sistemos paslaugas piktnaudžiavo dominuojančia padėtimi rinkoje neteisėtai suteikdama pranašumą kitam „Google“ produktui – kainų palyginimo paslaugai⁵⁷. Europai skirta „Google“ kainų palyginimo funkcija – tai produktas, leidžiantis vartotojams palyginti produktus ir kainas internete ir surasti internetinių mažmenininkų, įskaitant gamintojų internetines parduotuves, platformas (pvz., „Amazon“ ir „eBay“) ir kitus perpardavėjus, pasiūlymus. 2008 m. bendrovė „Google“ patvirtino strategiją, pagal kurią siekė skatinti naudotis jos kainų palyginimo paslauga. Dėl bendrovės „Google“ neteisėtos praktikos duomenų srautas į bendrovės „Google“ kainų palyginimo paslaugos tinklą gerokai padidėjo, o konkuruojantys kainų palyginimo paslaugų teikėjai ilgą laiką patyrė didelių sruto nuostolių. Komisijai priėmus sprendimą, bendrovė „Google“ iš dalies pakeitė vadinamąjį pirkinių langelį ir į jį įtraukė ir trečiųjų šalių kainų palyginimo paslaugas. 2021 m. lapkričio mėn. Bendrasis Teismas iš esmės patvirtino Komisijos sprendimą⁵⁸.

Dėl farmacijos produktų rinkos pažymėtina, kad 2021 m. vasario mėn. Komisija priėmė bendrovės „Aspen“ įsipareigojimus, kuriuos ji pasiūlė prisiimti po Komisijos atlikto tyrimo dėl, kaip įtarta, pernelyg didelių bendrovės „Aspen“ kainų⁵⁹. Bendrovė „Aspen“ sutiko visoje Europoje (išskyrus Italiją) vidutiniškai 73 proc. sumažinti šešių vaistų, kurie yra būtini sunkių formų kraujo vėžiui, įskaitant mielomą ir leukemiją, gydyti, kainas. Dėl kainų sumažinimo ES sveikatos sistemos sutaupys nemažai lėšų, taip bus užtikrinta, kad šie vaistai ir toliau būtų prieinami rinkoje.

2021 m. kovo mėn. Komisija pradėjo oficialų antimonopolinį tyrimą, siekdama nustatyti, ar bendrovė „Teva“ piktnaudžiavo tuo, kad neleido naujoms įmonėms, konkuruojančioms su bendrovės „Teva“ populiariu vaistu „Copaxone“, patekti į rinką arba vėlino jų patekimą į rinką, taip kenkdama pacientams ir sveikatos priežiūros sistemoms⁶⁰.

2021 m. kovo mėn. Europos Teisingumo Teismas patvirtino ankstesnį Komisijos sprendimą *Lundbeck* dėl susitarimų dėl mokesčio už vėlavimą.

Teisingumo Teismo sprendimas byloje *Lundbeck*⁶¹

Sprendime *Lundbeck* Europos Teisingumo Teismas visiškai patvirtino Komisijos poziciją⁶² dėl susitarimų dėl mokesčio už vėlavimą sprendžiant ginčus dėl patentų. Pagal susitarimus dėl mokesčio už vėlavimą farmacijos bendrovė generinių vaistų gamintojams siūlo suteikti naudos, taip skatindama juos atsisakyti galimybės patekti į rinką arba ta galimybe pasinaudoti vėliau. 2002 m. bendrovė „Lundbeck“ sudarė keletą susitarimų su įvairiais generinių vaistų gamintojais dėl bendrovės

⁵⁶2021 m. lapkričio 10 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Google LLC ir Alphabet, Inc.* / Europos Komisija, byla T-612/17, EU:T:2021:763.

⁵⁷ Byla AT.39740, *Google Search (Shopping)*. Žr. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39740/39740_14996_3.pdf.

⁵⁸2021 m. lapkričio 10 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Google LLC ir Alphabet, Inc.* / Europos Komisija, T-612/17, EU:T:2021:763.

⁵⁹ Byla AT.40394, *Aspen*, 2010 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimo dėl procedūros pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 102 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį santrauka, C(2021) 724 final.

⁶⁰ Byla AT.40588, *Teva Copaxone*, Žr. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁶¹ 2021 m. kovo 25 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK)* / Komisija, C-586/16 P, EU:C:2021:241, C-588/16 P, *Generics (UK)* / Komisija, EU:C:2021:242, C-591/16 P, *Lundbeck* / Komisija, EU:C:2021:243, C-601/16 P, *Arrow Group ir Arrow Generics* / Komisija, EU:C:2021:244, C-611/16 P, *Xellia Pharmaceuticals* / *Alpharma* / Komisija, EU:C:2021:245, ir C-614/16 P, *Merc KGaA* / Komisija, EU:C:2021:246.

⁶² 2013 m. birželio 19 d. Komisijos sprendimas C(2013) 3803 final dėl bylos nagrinėjimo pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39226, *Lundbeck*).

„Lundbeck“ firminio vaisto citalopramo – itin populiarus antidepresantas – generinių versijų. Šie gamintojai susitarė su bendrove „Lundbeck“ nepradėti veiklos rinkoje mainais už didelį piniginių užmokesčių ir kitas paskatas. Šios paskatos siekė dešimtis milijonų eurų. Bendrovė „Lundbeck“ neoficialiai minėjo kuriamą „klubą“ ir tai, kad generinių vaistų gamintojams bus išdalyta „krūva JAV dolerių“.

Teisingumo Teismas patvirtino Komisijos vertinimą, kad tokie susitarimai dėl mokesčio už vėlavimą prilygsta apribojimams dėl tikslo, nes suteiktos naudos nebuvo galima paaiškinti niekuo kitu kaip šalių suinteresuotumu nekonkuruoti savo pranašumais. Teisingumo Teismas taip pat patvirtino, kad susitarimų sudarymo metu bendrovė „Lundbeck“ ir generinių vaistų gamintojai buvo galimi konkurentai, nes gamintojai turėjo realių ir konkrečių galimybių patekti į rinką ir konkuruoti su bendrove „Lundbeck“. Be to, jiems nubuvo iškilę neįveikiamų kliūčių patekti į rinką.

Po 2020 m. atlikto antimonopolinio vartotojų daiktų interneto sektoriaus tyrimo⁶³ 2021 m. birželio mėn. Komisija paskelbė preliminarą ataskaitą ir pradėjo dėl jos konsultacijas⁶⁴. Per šį sektoriaus tyrimą daugiausiai dėmesio skirta produktams ir paslaugoms, susijusiems su skaitmeniniais balso asistentais, išmaniaisiais namų prietaisais ir dėvimaisiais prietaisais. Galutinė ataskaita ir prie jos pridėdamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas buvo paskelbti 2022 m. sausio mėn.⁶⁵

Galutinė vartotojų daiktų interneto sektoriaus tyrimo ataskaita

2022 m. sausio mėn. Komisija paskelbė vartotojų daiktų interneto (toliau – daiktų internetas) sektoriaus tyrimo išvadą⁶⁶. Šis sektorius sparčiai auga, tad balso asistentų, naudojamų kaip naudotojo sąsaja sąveikos su kitais išmaniaisiais prietaisais ir vartotojų daiktų interneto paslaugomis tikslais, paklausa didėja. Buvo nustatyta keletas galimų konkurencijos problemų, pavyzdžiui, balso asistentų išimtinumas ir siejimo praktika, galimybės naudotis skirtingais balso asistentais tame pačiame išmaniajame įrenginyje ribojimas, nepakankamas sąveikumas ir trečiųjų šalių išmaniųjų prietaisų bei vartotojų daiktų interneto paslaugų funkcijų ribojimas. Sudėtinga standartizacijos aplinka ir sudėtingos patentuotos technologijos gali neigiamai paveikti vartotojų daiktų interneto produktų augimo galimybes. Dar vienas susirūpinimą keliantis dalykas – naudotojams prieinamų standartinių funkcijų ribojimas. Tarp kitų galimų konkurencijos suvaržymų paminėtinas išankstinis įdiegimas, numatytieji nustatymai ir ryškus vartotojų daiktų interneto paslaugų išdėstymas išmaniuosiuose įrenginiuose arba balso asistentų atžvilgiu. Į informaciją, surinktą atliekant vartotojų daiktų interneto sektoriaus tyrimą, Komisija atsižvelgs ateityje vykdydama vykdymo užtikrinimo ir reguliavimo veiklą. Ši informacija taip pat naudinga teisėkūros diskusijoms dėl Komisijos pasiūlymo dėl Skaitmeninių rinkų akto.

3.2. Susijungimų kontrolė prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos stiprinimo ir jos atsparumo didinimo

Vykdamas susijungimų kontrolę užtikrinama, kad konsolidavimas vyktų taip, kad rinkose, kuriose jis vykdomas, būtų išsaugotas pakankamas konkurencinis spaudimas. Susijungimų kontrolė neleidžia kurti rinkos struktūrų, kuriose įmonės ir vartotojai turėtų pernelyg mažai pasirinkimo galimybių, būtų įgyvendinama mažiau inovacijų, vyrautų prastesnė kokybė ar aukštesnės kainos. Vykdamas susijungimų kontrolę reikia įvertinti teigiamą ir neigiamą konsolidavimo poveikį.

2021 m. Komisija ir toliau labai aktyviai vykdė susijungimų priežiūrą. Ji priėmė 396 sprendimus dėl susijungimų įvairiuose sektoriuose (2020 m. Komisija priėmė 352 sprendimus

⁶³ Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_20_1326.

⁶⁴ Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_21_2884.

⁶⁵ Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/ip_22_402.

⁶⁶ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Report from the Commission to the Council and the European Parliament: Final report - Sector inquiry into consumer Internet of Things“, SWD(2022) 10 final, 2022 01 20.

dėl susijungimų), iš kurių 309 buvo patvirtinti pagal supaprastintą procedūrą. Komisija įsikišo į 14 siūlomų įsigijimo sandorių, iš kurių 11 buvo patvirtinti su tam tikromis sąlygomis. Šalys atsisakė trijų sandorių, apie kuriuos pranešta, ir antruoju etapu juos atšaukė.

2021 m. kovo mėn., po nuodugnaus tyrimo nustačiusi tam tikras sąlygas, Komisija leido bendrovei „Danfoss“ įsigyti bendrovę „Eaton Hydraulics“⁶⁷. Ši bendrovė tiekia hidraulinius komponentus, naudojamus žemės ūkio, pramonės ir statybos pramonės mašinose. Prisiimtais įsipareigojimais buvo išspręsti Komisijos iškelti susirūpinimą dėl konkurencijos keliantys klausimai ir užtikrinta, kad galutinės grandies rinkos mašinų gamintojams ir toliau galiotų konkurencingos kainos ir jie turėtų plačių savo produktams reikalingų novatoriškų komponentų pasirinkimo galimybių.

2021 m. kovo mėn., po nuodugnaus tyrimo nustačiusi tam tikras sąlygas, Komisija leido bendrovei „EssilorLuxottica“ įsigyti bendrovę „GrandVision“⁶⁸. Ši bendrovė veikia akinių gaminių (akinių nuo saulės, lęšių ir rėmelių) ir mažmeninės prekybos šiais gaminiais rinkose. Komisija įsikišo į sandorį ir Belgijos, Italijos ir Nyderlandų vartotojų labai užtikrino, kad konkurencija mažmeninėje rinkoje išliktų aktyvi.

2021 m. balandžio mėn. bendrovės „Air Canada“ ir „Transat“ nusprendė nutraukti siūlomą susitarimą dėl susijungimo⁶⁹. Toks sprendimas priimtas Komisijai nuodugniai ištyrus pasiūlytą įsigijimo sandorį (apie jį pranešta 2020 m. balandžio mėn.). Per šį tyrimą Komisija daugiausia dėmesio skyrė sutampančiai šalių veiklai keleivinio oro susisiektimo tarp EEE ir Kanados paslaugų sektoriuje. Komisija padarė preliminarį išvadą, kad siūlomas sandoris sukeltų konkurencijos problemų daugelyje transatlantinių maršrutų, o pagal rinkos tyrimo rezultatus paaiškėjo, kad šalių siūlomos taisomosios priemonės yra nepakankamos.

2021 m. gruodžio mėn. „International Consolidated Airlines Group“ (IAG) ir „Air Europa“ nusprendė atšaukti savo pasiūlytą susitarimą dėl susijungimo⁷⁰. Sprendimas atšaukti susitarimą priimtas, Komisijai nuodugniai ištyrus grupės IAG pasiūlymą įsigyti bendrovę „Air Europa“, kontroliuojančią oro transporto bendroves „Iberia“, „British Airways“ ir kelias kitas⁷¹. Komisijai susirūpinimą sukėlė tai, kad siūlomas sandoris galėtų gerokai sumažinti konkurenciją 70-ye maršrutų tarp išvykimo ir paskirties miestų Ispanijos viduje ir už jos ribų, kuriais abi oro transporto bendrovės vykdo tiesioginius skrydžius.

2021 m. Komisija tęsė išsamų bendrovės „Hyundai Heavy Industries Holding“ pasiūlymo dėl bendrovės „Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering“ įsigijimo tyrimą. 2022 m. sausio mėn. Komisija uždraudė susijungimą, nes pagal šį sandorį susijungusi bendrovė būtų užėmusi dominuojančią padėtį ir dėl to sumažėtų konkurencija pasaulinėje didelių suskystintų dujų (SGD) transportavimo laivų statybos rinkoje. Suskystintomis gamtinėmis dujomis (SGD) prisidedama prie ES energijos šaltinių įvairinimo ir didinamas energetinis saugumas.

⁶⁷ Byla M.9820, *Danfoss / Eaton Hydraulics*

⁶⁸ Byla M.9569, *EssilorLuxottica / GrandVision*.

⁶⁹ Byla M.9489, *Air Canada / Transat*.

⁷⁰ Byla M.9637, *IAG / Air Europa*, OL C 519, 2021 12 22, p. 2.

⁷¹ Byla M.9637, *IAG / Air Europa*.

3.3. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie skaitmeninės pertvarkos ir prie bendrosios rinkos atsparumo didinimo

Plačiajuosčio ryšio infrastruktūra, atitinkanti labai didelės skaitmeninės spartos, pralaidumo ir kokybės poreikius, yra labai svarbi siekiant įgyvendinti ES iki 2025 m. užsibrėžtus junglumo tikslus, nustatytus ES 2025 m. gigabitinės visuomenės strategijoje⁷² ir Skaitmeninėje strategijoje⁷³, taip pat iki 2030 m. užsibrėžtus ES junglumo tikslus, nustatytus komunikate dėl 2030 m. skaitmeninės politikos kelrodžio⁷⁴. Valstybės pagalba prisidedama prie didelio našumo plačiajuosčio ryšio tinklų diegimo ES sprendžiant rinkos nepakankamumo problemas, t. y. juos diegiant tokiomis aplinkybėmis ir tokiose vietovėse, kuriose ūkio subjektai neturi paskatų užtikrinti pakankamą plačiajuosčio ryšio aprėptį.

Be projektų, kuriais remiamas fiksuotojo plačiajuosčio ryšio paslaugų diegimas ir naudojimas, 2021 m. Komisija patvirtino keletą projektų, susijusių su judriojo plačiajuosčio ryšio paslaugų diegimu, įskaitant 2021 m. gegužės mėn. patvirtintą 2,1 mln. EUR Vokietijos pagalbos schemą⁷⁵ ir 2021 m. gruodžio mėn. patvirtintą Ispanijos schemą, skirtą pasyviosios infrastruktūros diegimui judriojo ryšio paslaugoms teikti vietovėse, kuriose neveikia 4G judrusis ryšys⁷⁶.

2021 m. birželio mėn. Komisija nustatė, kad antžeminės televizijos operatorių gauta pagalba antžeminės televizijos tinklo plėtrai į atokias Ispanijos vietas prieštarauja ES valstybės pagalbos taisyklėms. Panaikinus 2013 m. Komisijos sprendimą (dėl visų regionų, išskyrus Kastiliją-La Mančą), Komisija patvirtino, kad 2005–2008 m. antžeminių platformų operatoriams buvo suteiktas nesuderinamas atrankusis pranašumas prieš jų konkurentus. 2018 m. rugsėjo mėn. Teisingumo Teismas patvirtino Komisijos sprendimą dėl Kastilijos-La Mančos⁷⁷. Kadangi Ispanija pagalbą susigrąžino tik iš dalies, Komisija pradėjo procesą Teisingumo Teisme. 2021 m. balandžio mėn. Teismas nusprendė, kad Ispanija nesusigrąžino pagalbos (C-704/19)⁷⁸. Šios pagalbos susigrąžinimo procesas tebevyksta.

4. Konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimas prisidėjo prie žaliosios pertvarkos

ES konkurencijos politika gali labai padėti įgyvendinti ES aplinkosaugos ir klimato politikos tikslus, įskaitant ekonomikos priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, o transporto sektoriuje – taršaus iškastinio kuro degalų pakeitimą alternatyviais degalais pagal Komisijos judumo politiką. Konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimas padeda įgyvendinti Europos žaliąjį kursą⁷⁹, nes rinkos išlieka veiksmingos, sąžiningos ir novatoriškos. Šiomis

⁷² Komisijos komunikatas „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“, COM (2016) 587 *final*, 2016 09 14.

⁷³ Komisijos komunikatas „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, 2020 02 19. Žr.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

⁷⁴ Komisijos komunikatas „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“, COM(2021) 118 *final*, 2021 03 09.

⁷⁵ Byla SA.59574, *Germany - Deployment of high-performance mobile infrastructure in Germany- DE*, OL C 410, 2021 11 8, p. 1.

⁷⁶ Byla SA.64394 *RRF – Spain- National aid scheme for passive infrastructure for mobile networks*.

⁷⁷ 2018 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Ispanijos Karalystė / Europos Komisija*, C-114/17, EU:C:2018:309.

⁷⁸ 2021 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Europos Komisija / Ispanijos Karalystė*, C-704/19, EU:C:2021:342.

⁷⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 *final*.

aplinkybėmis veiksmingas vykdymo užtikrinimas pagal valstybės pagalbos priemonę yra labai svarbus siekiant išvengti konkurencijos iškreipimo bendrojoje rinkoje.

2021 m. vasario mėn. Konkurencijos GD surengė suinteresuotųjų subjektų konferenciją, kurioje aptarė, kaip antimonopolinę, susijungimų ir valstybės pagalbos politiką geriausia derinti su aplinkosaugos ir klimato politika. Imdamasis tolesnių veiksmų, 2021 m. rugsėjo mėn. Konkurencijos GD paskelbė Konkurencijos politikos informacinį pranešimą apie tai, kaip konkurencijos politika gali padėti ir padės siekti Žaliojo kurso tikslų⁸⁰.

4.1. Valstybės pagalbos kontrolė prisidėjo prie žaliosios pertvarkos

2021 m. Komisija patvirtino keletą valstybės pagalbos priemonių, skirtų ES žaliajai pertvarkai remti. Ypač pažymėtinos Komisijos patvirtintos 18 priemonių, kuriomis remiama atsinaujinančioji energija, ir 7 priemonės, kuriomis remiamas netaršus judumas.

2021 m. sausio mėn. Komisija priėmė sprendimą, kuriuo leido vykdyti antrąjį bendriems Europos interesams svarbų projektą (BEISP) – baterijų projektą⁸¹. Pagal šį projektą, pavadintą „Europos baterijų inovacijos“ (angl. „European Battery Innovation“), bus remiami baterijų vertės grandinės moksliniai tyrimai ir inovacijos. Artimiausiais metais dvylika valstybių narių skirs iki 2,9 mlrd. EUR dydžio finansavimą. Tikimasi, kad viešasis finansavimas padės pritraukti dar 9 mlrd. EUR privačių investicijų. Šis projektas papildė pirmąjį baterijų vertės grandinės BEISP, kurį Komisija patvirtino 2019 m. gruodžio mėn.⁸² Projektas atitinka Komisijos politiką, kuria siekiama vietoj aplinkai kenksmingo iškastinio kuro pradėti naudoti alternatyvaus kuro technologijas, taip pat atitinka dvigubos ES ekonomikos pertvarkos, vykdomų laikantis Europos žaliojo kurso ir Skaitmeninės strategijos⁸³, tikslus ir siekį stiprinti ES ekonomikos atsparumą.

2021 m. vasario mėn. Komisija patvirtino Rumunijos planus remti Bukarešto centralizuoto šilumos tiekimo sistemos modernizavimą⁸⁴. ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojama 254 mln. EUR pagalbos priemonė padės Rumunijai pasiekti energijos vartojimo efektyvumo tikslus ir sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir kitų teršalų kiekį, nepagrįstai neiškraipant konkurencijos.

2021 m. balandžio mėn. Komisija leido pratęsti ir pakeisti Vokietijos schemą, skirtą elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir kasyklų dujų remti, taip pat sumažinti mokesčius, taip finansuojant paramą elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų

⁸⁰ https://ec.europa.eu/competition-policy/index/news/competition-policy-brief-12021-policy-support-europes-green-ambition-2021-09-10_en.

⁸¹ 2021 m. sausio 26 d. Komisijos pranešimas spaudai „State aid: Commission approves EUR 2.9 billion public support by twelve Member States for a second pan-European research and innovation project along the entire battery value chain“. Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_226. Nekonfidenciali sprendimo versija bus skelbiama su bylų SA.55855 (Austrija), SA.55840 (Belgija), SA.55844 (Kroatija), SA.55846 (Suomija), SA.55858 (Prancūzija), SA.55831 (Vokietija), SA.56665 (Graikija), SA.55813 (Italija), SA.55859 (Lenkija), SA.55819 (Slovakija), SA.55896 (Ispanija) ir SA.55854 (Švedija) informacija. Žr. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

⁸² Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

⁸³ Komisijos komunikatas „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, 2020 02 19. Žr.

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

⁸⁴ Byla SA.57425, Romania – Support measure for the upgrade of the Bucharest Municipality District heating network, OL C 177, 2021 5 7, p. 1.

išteklių. Sumažinti mokesčiai bus taikomi energiją intensyviai vartojančioms įmonėms, o uostuose prisišvartavusiems laivams elektros energija bus tiekama iš kranto.

2021 m. gegužės mėn. Komisija patvirtino Danijos pagalbos schemą, skirtą elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių remti. Priemonė padės Danijai pasiekti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos tikslus, nepagrįstai neiškraipant konkurencijos, ir siekti Europos tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui⁸⁵.

2021 m. birželio mėn. Komisija leido pratęsti ir pakeisti esamą Vokietijos schemą, skirtą elektros energijos gamybai naujose, modernizuotose ir pertvarkytose didelio naudingumo kogeneracinėse jėgainėse remti. Pagal patvirtintą schemą bus skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir prisidedama prie tolesnio išmetamo CO₂ kiekio mažinimo⁸⁶.

2021 m. liepos mėn. Komisija patvirtino 30,5 mlrd. EUR Prancūzijos schemą, skirtą sausumos saulės, sausumos vėjo ir hidroelektrinių įrenginių operatoriams remti. Priemonė padės Prancūzijai pasiekti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos tikslus, nepagrįstai neiškraipant konkurencijos, ir siekti Europos tikslo iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui⁸⁷.

Be to, 2021 m. gruodžio mėn. Komisija patvirtino 900 mln. EUR Vokietijos schemą, pagal kurią remiamos investicijos į vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių gamybą ES nepriklausančiose šalyse, kuris vėliau bus importuojamas ir parduodamas ES⁸⁸. Pagal schemą, pavadintą „H2Global“, siekiama patenkinti vandenilio iš atsinaujinančiųjų išteklių paklausą ES. Numatoma, kad ši paklausa ateinančiais metais didės, o ją patenkinti bus siekiama remiant neišnaudotų galimybių naudoti atsinaujinančiuosius išteklius už ES ribų plėtrą. Pagal schemą „H2Global“ taip pat bus remiami projektai, kuriais siekiama iš esmės sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, atsižvelgiant į Europos žaliojo kurso komunikate nustatytus aplinkos ir klimato tikslus.

4.2. Antimonopolinių teisės aktų vykdymo užtikrinimas ir susijungimų kontrolė prisideda prie žaliosios pertvarkos

2021 m. liepos mėn. Komisija nustatė, kad automobilių gamintojos bendrovės „Daimler“, BMW ir „Volkswagen group“ („Volkswagen“, „Audi“ ir „Porsche“), sudarydamos slaptą susitarimą dėl dyzelinių automobilių išmetamo azoto oksido kiekio mažinimo sistemų techninės plėtros, pažeidė ES antimonopolines taisykles⁸⁹. Visoms šalims sutikus bylą išspręsti sudarant susitarimą pagal susitarimo dėl kartelio procedūrą, Komisija skyrė 875,2 mln. EUR baudas. Bendrovei „Daimler“ bauda nebuvo skirta, nes ji Komisijai atskleidė informaciją apie veikiančią kartelį. Automobilių gamintojos slapta susitarė neišnaudoti visų bendrai sukurtos technologijos, kuria mažinamas dyzelinių automobilių išmetamų teršalų

⁸⁵ Byla SA.56831, *Denmark – Multi-technology RES tenders 2021-2024*, OL C 214, 2021 6 4, p. 1.

⁸⁶ Byla SA.56826, *Germany – 2020 reform of support for cogeneration*, OL C 306, 2021 7 30, p. 1.

⁸⁷ Byla SA.50272, *France – Appels d’offres pour les renouvelables 2021–2026*, OL C 450, 2021 11 5, p. 1.

⁸⁸ Byla SA.62619, *Germany – H2Global*. Viešosios šio sprendimo versijos dar nėra. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁸⁹ Byla AT.40178, *Car emissions*, Žr. https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202146/AT_40178_8022289_3048_5.pdf.

kiekis, galimybių pranešdamos vienos kitoms, kad nesieks viršyti ES nustatytų automobilių išmetamų teršalų normų.

2021 m. balandžio mėn. Komisija skyrė 48 mln. EUR baudą geležinkelio bendrovėms „Österreichische Bundesbahnen“ (ÖBB), „Deutsche Bahn“ (DB) ir „Société Nationale des Chemins de fer belges“ / „Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen“ (SNCB) už dalyvavimą klientų pasiskirstymo kartelyje⁹⁰. Pažeidimas buvo susijęs su ÖBB, DB ir SNCB tarpvalstybinėmis krovinių vežimo geležinkelių transportu paslaugomis ES, kurias ÖBB, DB ir SNCB teikia pagal krovinių pasidalijimo modelį ir kurios teikiamos vadinamaisiais specialiais tiesioginiais traukiniais⁹¹. Per Komisijos atliktą tyrimą atskleista, kad šios trys geležinkelio bendrovės derino savo veiksmus keisdamosi slapta informacija apie klientų užklausas dėl konkurencingų pasiūlymų ir viena kitai teikė tariamas sąmatas, taip siekdamas apsaugoti savo atitinkamą verslą.

2021 m. rugsėjo mėn. Komisija nurodė, kad Graikijos pasiūlytos priemonės, pagal kurias bendrovės „Public Power Corporation“ (PPC) konkurentams ilguoju laikotarpiu leidžiama pirkti daugiau elektros energijos, yra teisiškai privalomos⁹². Graikija pasiūlė taikyti šias priemones siekdama pašalinti iškraipymą, atsiradusį dėl išskirtinės PPC prieigos prie lignitu kūrenamų jėgainių, dėl kurios, Komisijos ir ES teismų nuomone, Graikijos elektros energijos rinkose atsirado nelygių galimybių. Pasiūlytos taisomosios priemonės nustos galioti, kai esamos lignitu kūrenamos jėgainės nutrauks komercinę veiklą, arba ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d.⁹³

2021 m. gruodžio mėn. už dalyvavimą kartelyje, susijusiame su didmeninių kainų nustatymo mechanizmu Europos etanolio rinkoje, Komisija bendrovei „Abengoa S. A.“ ir jos patronuojamajai bendrovei „Abengoa Bionenergía S. A.“ skyrė 20 mln. EUR baudą⁹⁴. Biodegalai gali padėti skatinti naudoti švaresnį transportą ir mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, todėl, pereinant prie žaliosios ekonomikos, jiems tenka svarbus vaidmuo.

Vykdydama susijungimų kontrolę 2021 m. gruodžio mėn. Komisija leido bendrovei „Veolia“ įsigyti bendrovę „Suez“, tačiau nustatė tam sąlygų⁹⁵. Bendrovės „Veolia“ ir „Suez“ veikia vandens valymo ir atliekų tvarkymo sektoriuose. Abi bendrovės teikia įvairias paslaugas savivaldybėms ir pramonės sektoriaus subjektams, kurie yra jų klientai. Atlikusi tyrimą, Komisija išsiaiškino, kad dėl sandorio keliose Prancūzijos ir EEE rinkose atsirastų didelių horizontalių veiklos sutapimų. Dėl šių veiklos sutapimų kiltų pavojus, kad bendrovės „Suez“ įmonei „Veolia“ daromas konkurencinis spaudimas išnyks. Todėl klientams sumažėtų

⁹⁰ Byla AT.40330, *Rail cargo*. Žr. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹¹ Pagal dalijimosi krovinių modelį, t. y. tarptautinėje geležinkelių teisėje numatytą sutarčių modelį, tarpvalstybines geležinkelių paslaugas teikiančios geležinkelio bendrovės klientams taiko vieną bendrą kainą už paslaugą, kurios prašoma pagal vieną daugiašalę sutartį.

⁹² Byla AT.38700, *Greek lignite and electricity markets*. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹³ 2018 m. Graikija tokius pačius išipareigojimus prisiėmė Euro grupei, nes tokia buvo papildomos finansinės paramos teikimo pagal Europos stabilumo mechanizmą Graikijai sąlyga.

⁹⁴ Byla AT.40054, *Ethanol benchmarks*. Žr. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_40054.

⁹⁵ Byla M.9969, *Veolia / Suez*. Žr. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

paslaugų sprendimų pasirinkimo galimybės, šios galimybės dažnai apsiribotų susijungusiu subjektu ir klientai neturėtų jokios realios derybinės galios.

5. Konkurencijos politika prisidėjo prie žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimo

Socialinė rinkos ekonomika, grindžiama ES konkurencijos politika, yra vienas iš ES pamatinių blokų. 2021 m. Konkurencijos GD palaikė šį plataus užmojo tikslą, užtikrindamas, kad būtų laikomasi konkurencijos taisyklių ir kad konkurencija vyktų sąžiningomis ir vienodomis sąlygomis. Į skaitmeninį aspektą buvo atsižvelgta, pavyzdžiui, įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, kapitalo rinkų sąjungą, bankų sąjungą ir užtikrinant veiksmingą apmokestinimą⁹⁶.

5.1. Atsparios Europos finansinės paslaugos

Antimonopolinių taisyklių vykdymo užtikrinimas finansinių paslaugų srityje

ES konkurencijos politikai tenka svarbus vaidmuo užtikrinant sąžiningą ir vienodą konkurenciją visame finansinių paslaugų sektoriuje. 2021 m. Komisija daug dėmesio skyrė tam, kad finansinių paslaugų sektoriuje būtų laikomasi karteliams nustatytų taisyklių. Šešiolikai įvairių finansų įstaigų skirta iš viso 740 mln. EUR baudų.

2021 m. balandžio mėn.⁹⁷ Komisija priėmė sprendimą dėl bendrovių „Bank of America Merrill Lynch“, „Crédit Agricole“, „Credit Suisse“ ir „Deutsche Bank“ dalyvavimo kartelyje, susijusiam su viršvalstybinėmis, valstybių ir agentūrų JAV doleriais išreikštomis obligacijomis (VVA obligacijos JAV doleriais). Keturi investiciniai bankai bendradarbiavo per pagrindinę prekiautojų, kurie keitėsi neskelbtina komercine informacija, grupę. Kartelio dalyviai palaikė ryšius naudodamiesi „Bloomberg“ terminalais, daugiašalių arba dvišalių pokalbių svetainėse.

2021 m. gegužės mėn. Komisija skyrė sankcijas dar vienam prekybos obligacijomis karteliui – iš viso 371 mln. EUR. Komisija konstatavo, kad bendrovės „Bank of America“, „Natixis“, „Nomura“, RBS (dabartinis pavadinimas – „NatWest“), UBS, „UniCredit“ ir „WestLB“ (dabartinis pavadinimas – „Portigon“) pažeidė ES antimonopolines taisykles. Šiose bendrovėse dirbančių prekiautojų grupė dalyvavo kartelyje Europos vyriausybių obligacijų (EGB) pirminėse ir antrinėse rinkose⁹⁸.

2021 m. gruodžio mėn. Komisija skyrė sankcijas trečiam užsienio valiutos neatidėliotinų sandorių prekybos rinkos karteliui⁹⁹. Komisija bendrovėms „Barclays“, RBS HSBC ir „Credit Suisse“ skyrė iš viso 344 mln. EUR baudą (papildomai prie 1,7 mlrd. EUR baudos, kuri šioms bendrovėms jau buvo skirta dviejose ankstesnėse bylose „Forex“).

⁹⁶ Kovos su mokesčių slėpimu ir apmokestinimo supaprastinimo ir palengvinimo veiksmų planas (2020 m. II ketvirtis), įtrauktas į Komisijos komunikato „Patikslinta 2020 m. Komisijos darbo programa“ COM(2020) 440 final, 2020 05 27, 1 ir 2 priedus.

⁹⁷ Byla AT.40346, *Sovereign and Agency bonds*, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2004.

⁹⁸ Byla AT.40324, *European Government Bonds*. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202142/AT_40324_7971056_3662_3.pdf.

⁹⁹ Byla AT.40135, *FOREX*, https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40135.

2021 m. birželio mėn. Komisija paskelbė prieštaravimo pareiškimą dėl Airijos draudikų asociacijos „Insurance Ireland“. Komisija laikėsi preliminaros nuomonės, kad bendrovė „Insurance Ireland“ pažeidė ES antimonopolines taisykles apribodama konkurenciją Airijos motorinių transporto priemonių draudimo rinkoje¹⁰⁰.

Valstybės pagalbos taisyklių vykdymo užtikrinimas finansinių paslaugų srityje

Komisija leido pratęsti keleto taikomų valstybės pagalbos schemų galiojimą, kad valstybės narės galėtų toliau didinti finansų sektoriaus atsparumą, bet atskiroms finansų įstaigoms nereikėtų teikti naujos valstybės pagalbos. Komisija taip pat leido pratęsti Lenkijoje¹⁰¹, Airijoje¹⁰² ir Danijoje¹⁰³ veikiančių sunkumų patiriančių bankų restruktūrizavimo arba tvarkingo pasitraukimo iš rinkos schemas. Be to, Komisija sprendė galimo nepakankamo Graikijos bankų likvidumo problemas¹⁰⁴. Galiausiai pažymėtina, kad Komisija leido pratęsti rinkos taisykles atitinkančių garantijų schemų, skirtų neveiksnioms paskoloms pakeisti vertybiniais popieriais, schemų, taikomų Graikijoje („Hercules“¹⁰⁵) ir Italijoje (GACS¹⁰⁶), galiojimą. Šios garantijų schemos padeda bankams sutvarkyti savo balansus neteikiant valstybės pagalbos ir neiškraipant konkurencijos.

Komisija leido Kiprui¹⁰⁷ ir Graikijai¹⁰⁸ teikti netiesioginę valstybės pagalbą kelioms finansų įstaigoms. Valstybės pagalbos schemomis visų pirma siekiama suteikti socialinę paramą pažeidžiamiesiems namų ūkiams, kuriems gresia prarasti savo namus. Komisija taip pat leido valstybėms narėms remti neseniai įsteigtas MVĮ ir startuolius, kurių veiklą dažnai stabdo ribotos galimybės gauti finansavimą. Tuo tikslu Komisija patvirtino Prancūzijoje taikomos rizikos finansų schemos pakeitimą¹⁰⁹.

5.2. Fiskalinė valstybės pagalba ir atrankiosios mokesčių lengvatos

2021 m. Komisija patvirtino kelias valstybės pagalbos schemas, pagal kurias, siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos ekonominį poveikį, buvo atidėtas mokesčių mokėjimas. 2021 m. sausio mėn. Komisija pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą patvirtino 156 mln. EUR Lietuvos pagalbos įmonėms, nukentėjusioms nuo COVID-19 pandemijos, schemą¹¹⁰. Valstybės parama apima mokesčių atidėjimą ir su mokesčiais

¹⁰⁰ Byla AT.40511, „Insurance Ireland“ – Insurance claims database and conditions of access. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

¹⁰¹ Byla SA.63002, Poland – Eleventh prolongation of the Credit Unions Orderly Liquidation Scheme, OL C 285, 2021 7 16, p. 1, byla SA.64522, Poland – Sixth prolongation of the resolution scheme for cooperative banks and small commercial banks, OL C 487, 2021 12 3, p. 1.

¹⁰² Byla SA.62303, Ireland – 13th Prolongation of the Credit Union restructuring and stabilisation scheme, OL C 240, 2021 6 18, p. 1, byla SA.100030, Ireland – 14th Prolongation of the Restructuring and Stabilisation Scheme for the Credit Union Sector, OL C 487, 2021 12 3, p. 1, ir byla SA.62649, Ireland – 17th Prolongation of the Credit Union Resolution Scheme 2020-2021, OL C 240, 2021 6 18, p. 1.

¹⁰³ Byla SA.58478, Denmark – Third prolongation of the winding-up scheme for small banks, OL C 60, 2021 2 19, p. 1.

¹⁰⁴ Byla SA.59030, Greece – Prolongation of the Liquidity Guarantee Scheme for banks, OL C 144, 2021 4 23, p. 1.

¹⁰⁵ Byla SA.62242, Greece – Prolongation of the Hercules scheme, OL C 214, 2021 6 4, p. 1.

¹⁰⁶ Byla SA.62880, Italy – Fourth prolongation of the Italian guarantee scheme for the securitisation of non-performing loans, OL C 295, 2021 7 23, p. 1.

¹⁰⁷ Byla SA.63005, Cyprus – Scheme for the management of loans granted Cyprus under Government Housing Plans (OIKIA Scheme), OL C 366, 2021 9 10, p. 1.

¹⁰⁸ Byla SA.100197, Greece – Extension of SA.58555 “Temporary primary residence protection scheme”. Oficiali šio sprendimo versija dar nepaskelbta. Oficiali šio sprendimo versija dar nepaskelbta. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

¹⁰⁹ Byla SA.59985, France – Modification de la décision Aide d’État SA. 55869 (2019/N): Dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP, OL C 195, 2021 5 21, p. 1.

¹¹⁰ Byla SA.60632, Lithuania – COVID-19 – Deferral of tax payments, OL C 41, 2021 2 5, p. 1.

susijusias likvidumo priemones (pavyzdžiui, mokestinės nepriemokos mokėjimą dalimis, skolos be palūkanų laikotarpius, taip pat mokestinių skolų išieškojimo sustabdymą).

2021 m. kovo mėn. Komisija nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl Jungtinės Karalystės, nes ji susigrąžino ne visą iki 100 mln. EUR siekusią valstybės pagalbą. Neteisėta valstybės pagalba 2011–2013 m. buvo suteikta Gibraltare, o ją sudarė tai, kad už pasyviausias palūkanas ir autorinius atlyginimus netaikyti mokesčiai¹¹¹. 2018 m. Komisija paskelbė, kad ši atleidimo nuo pelno mokesčio tvarka yra neteisėta ir nesuderinama su valstybės pagalbos taisyklėmis, tačiau, praėjus daugiau nei dvejiems metams nuo Komisijos sprendimo priėmimo, Gibraltaro valdžios institucijos susigrąžino mažiau nei 20 proc. visos neteisėtos pagalbos¹¹². Kadangi visos likusios pagalbos sumos ir priskaičiuotos susigrąžinimo palūkanos 2021 m. gegužės mėn. iki 2021 m. liepos mėn. buvo grąžintos į sąlyginio deponavimo sąskaitas, Komisija panaikino savo ankstesnį sprendimą pradėti procedūrą prieš Jungtinę Karalystę pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį.

5.3. Konkurencijos politika toliau švelnino ekonominius ir socialinius COVID-19 pandemijos padarinius

Komisija išnaudojo visas išimtinėmis aplinkybėmis leidžiamo valstybės pagalbos taisyklių lankstumo galimybes ir pagal tai koregavo Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą. Tokiu būdu valstybėms narėms suteiktas specialus priemonių rinkinys ekonomikai COVID-19 pandemijos laikotarpiu paremti. Nuo pradinės sistemos priėmimo 2020 m. kovo mėn. Komisija koregavo taisykles pagal kintančius valstybių narių ir įmonių poreikius. 2021 m. sausio ir lapkričio mėn. buvo priimti du papildomi pakeitimai¹¹³. Šeštoju pakeitimu nustatytas laipsniško kovos su krize priemonių panaikinimo planas, pagal kurį siekiama išvengti skardžio efekto ir apriboti didesnių ekonominių skirtumų tarp valstybių narių atsiradimo riziką.

Sprendimai dėl valstybės pagalbos pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą ir Laikinąją sistemą

Komisija toliau vertino pagalbos priemones pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą, 107 straipsnio 3 dalies c punktą ir Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą. Pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą, kurios pirmosios redakcijos galiojimo laikotarpis turėjo baigtis 2020 m. gruodžio 31 d., numatytos kelios pagalbos priemonės, kurias Komisija laiko suderinamomis pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies b punktą ir 107 straipsnio 3 dalies c punktą, pavyzdžiui, ribota pagalbos suma, atrankiosios mokesčių lengvatos ir valstybės paskolų garantijos. Iki 2021 m. pabaigos Komisija buvo priėmusi daugiau kaip 1180 sprendimų dėl įvairių valstybių narių, įskaitant sprendimus pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą.

¹¹¹ 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimas (ES) 2019/700 dėl valstybės pagalbos SA.34914 (2013/C), kurią Jungtinė Karalystė suteikė patvirtindama Gibraltaro pelno mokesčio tvarką, C/2018/7848, OL L 119, 2019 5 7, p. 151–20.

¹¹² Ši byla susijusi su faktais, įvykusiais prieš Jungtinei Karalystei išstojant iš Europos Sąjungos.

¹¹³ Kovos su mokesčių slėpimu „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistema“, (OL C 91I, 2020 3 20, p. 1), su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatais C(2020) 2215 (OL C 112 I, 2020 4 4, p. 1), C(2020) 3156 (OL C 164, 2020 5 13, p. 3), C(2020) 4509 (OL C 218, 2020 7 2, p. 3), C(2020) 7127 (OL C 340 I, 2020 10 13, p. 1), C(2021) 564 (OL C 34, 2021 2 1, p. 6) ir C(2021) 8442 (OL C 473, 2021 11 24, p. 1).

Pavyzdžiui, 2021 m. pagal Laikinąją sistemą Komisija patvirtino 800 mln. EUR Graikijos schemą, skirtą nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusioms turizmo sektoriuje veikiančioms įmonėms remti¹¹⁴. Komisija padarė išvadą, kad priemonė yra būtina, tinkama ir proporcinga, kad būtų ištaisyti dideli Graikijos ekonomikos sutrikimai. Dėl Italijos pažymėtina, kad 2021 m. spalio mėn. Komisija pagal Laikinąją sistemą patvirtino 31,9 mlrd. EUR Italijos paramos nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusioms įmonėms schemą¹¹⁵.

Komisijai patvirtinus du priemonių rinkinius, t. y. Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII) ir Išplėstinę atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvą (CRII+), kai kurios iš šių priemonių buvo bendrai finansuojamos sanglaudos politikos lėšomis.

2021 m. kovo mėn. Komisija patvirtino iki 20 mlrd. EUR Prancūzijos valstybės garantijų schemą, skirtą ekonomikai remti COVID-19 pandemijos laikotarpiu¹¹⁶. Pagal šią schemą bendrovėms teikiamas ilgalaikis finansavimas ir sudaromos palankesnės sąlygos naujoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas po COVID-19 pandemijos.

Su COVID-19 susiję sprendimai dėl valstybės pagalbos ir politikos iniciatyvos

2021 m. rugpjūčio mėn. Komisija patvirtino Europos investicijų banko grupės¹¹⁷ valdomo Europos garantijų fondo garantijas sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais segmentams. Pagal šią iniciatyvą remiamos 22-jų dalyvaujančių valstybių narių nuo COVID-19 pandemijos nukentėjusios bendrovės¹¹⁸.

Sprendimai dėl valstybės pagalbos pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą

Pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą Komisija gali patvirtinti valstybės pagalbos priemones, kurias valstybės narės teikia siekdamas kompensuoti įmonėms žalą, patirtą tiesiogiai dėl ypatingų įvykių, tokių kaip COVID-19 pandemija (pavyzdžiui, transporto, turizmo, kultūros, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų ir mažmeninės prekybos srityse). Valstybės narės gali pranešti Komisijai apie žalos atlyginimo priemones pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą, jei pagalba yra proporcinga ir egzistuoja tiesioginis priežastinis ryšys tarp ypatingo įvykio (COVID-19 pandemijos) ir pagalbos gavėjų patirtos žalos¹¹⁹.

Pavyzdžiui, 2021 m. sausio mėn. Komisija leido vykdyti 12 mlrd. EUR Vokietijos bendrąją schemą, pagal kurią bendrovėms atlyginama žala, patirta dėl COVID-19 pandemijos plitimo ribojimo priemonių¹²⁰. Pagal šią schemą visų sektorių bendrovės turi teisę gauti kompensaciją už žalą, patirtą izoliavimo laikotarpiais dėl Vokietijos vyriausybės 2020 m. kovo–balandžio ir lapkričio–gruodžio mėn. nustatytų apribojimų.

¹¹⁴ Byla SA.63123, *Greece - COVID-19: Support to tourism sector*, OL C 223, 2021 6 11, p. 1.

¹¹⁵ Byla SA.62668, *Italy - COVID-19 - IT - Automatic tax measures and non-repayable grants*. Sprendimas buvo priimtas pagal SESV 106 straipsnio 2 dalį, 107 straipsnio 2 dalies a punktą, 107 straipsnio 2 dalies b punktą ir 107 straipsnio 2 dalies c punktą. Žr. https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹¹⁶ Byla SA.58639, *France – COVID-19: Dispositif de garantie aux fonds de prêts participatifs et d'obligations subordonnées*, OL C 84, 2021 3 12, p. 1.

¹¹⁷ Grupę sudaro Europos investicijų bankas, EIB ir Europos investicijų fondas (EIF).

¹¹⁸ Žr. 2021 m. rugpjūčio 16 d. Komisijos pranešimą spaudai, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lt/IP_21_4204.

¹¹⁹ Pavyzdžiui, žalos, padarytos karantino priemonėmis, dėl kurių gavėjas negali vykdyti savo ekonominės veiklos. Kitų rūšių pagalba, kuria apskritai reaguojama į koronaviruso pandemijos sukeltą ekonomikos nuosmukį, turi būti vertinama pagal suderinamumo principus, nustatytus SESV 107 straipsnio 3 dalies b punkte ir Laikinojoje valstybės pagalbos priemonių sistemoje.

¹²⁰ Byla SA.60045, *Germany - November Assistance Extra under Article 107 (2)(b) TFEU-Covid*, OL C 41, 2021 2 5, p. 1.

2021 m. balandžio mėn. Komisija pagal SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą leido vykdyti 1,74 mlrd. EUR Danijos schemą, pagal kurią audinių augintojams ir su audinių auginimu susijusiems verslo subjektams skiriamos kompensacijos dėl priemonių, kurių imtasi dėl COVID-19 pandemijos¹²¹. 2021 m. gegužės mėn. Komisija leido vykdyti 10 mlrd. EUR Vokietijos schemą, pagal kurią visų sektorių bendrovėms kompensuojama žala, padaryta dėl neatidėliotinių priemonių, kurių imtasi COVID-19 plitimui apriboti¹²². Be to, 2021 m. liepos mėn. Komisija patvirtino 800 mln. EUR Italijos schemą, pagal kurią oro uostams ir antžeminių paslaugų teikėjams kompensuojama dėl COVID-19 pandemijos, ypač dėl kelionių apribojimų, kurie buvo nustatyti siekiant apriboti viruso plitimą, patirta žala¹²³.

Valstybės pagalba aviacijos sektoriui

2021 m. aviacijos sektorius tebebuvo vienas iš didžiausių COVID-19 pandemijos poveikį patiriančių sektorių. Tais metais Komisija priėmė 35 sprendimus, pagal kuriuos leido teikti valstybės pagalbą aviacijos sektoriuje veikiančioms įmonėms, kad jos galėtų patenkinti dėl COVID-19 pandemijos atsiradusius savo likvidumo ir kapitalo poreikius. Dauguma tų valstybės pagalbos priemonių buvo patvirtintos pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą arba SESV 107 straipsnio 2 dalies b punktą.

Komisija patvirtino valstybės pagalbą oro transporto bendrovėms „Air France“¹²⁴, TUI¹²⁵, „Scandinavian Airlines Systems“¹²⁶, „Finnair“¹²⁷ ir kt. Komisija taip pat įvertino kelias oro transporto bendrovių, kaip antai TAP¹²⁸ ir „Condor“¹²⁹, sanavimo arba restruktūrizavimo priemones ir leido teikti valstybės pagalbą ilgalaikiam tų ir kitų oro transporto bendrovių gyvybingumui užtikrinti.

2021 m. rugsėjo mėn. Komisija priėmė du sprendimus dėl Italijos oro transporto bendrovės „Alitalia“. Atlikusi išsamius dviejų 2017 m. suteiktų 900 mln. EUR valstybės paskolų tyrimus, Komisija padarė išvadą, kad šios paskolos yra neteisėta ir nesuderinama valstybės pagalba¹³⁰. Atskirame sprendime¹³¹ Komisija konstatavo, kad naujoji Italijos oro transporto bendrovė ITA, kuri turi perimti dalį bendrovės „Alitalia“ turto, nėra bendrovės „Alitalia“ ekonominių teisių perėmėja, todėl nėra atsakinga už neteisėtos pagalbos, kurią gavo bendrovė „Alitalia“, grąžinimą. Komisija taip pat nustatė, kad 1,35 mlrd. EUR kapitalo injekcija į ITA atitinka rinkos sąlygas. Todėl pagal ES taisyklės šios kapitalo injekcijos nebuvo valstybės pagalba.

¹²¹ Byla SA.61945, *Denmark - Aid scheme for mink farmers and related businesses affected by the COVID-19 out-break*, OL C 195, 2021 5 21, p. 1.

¹²² Byla SA.62784, *Germany - Covid-19 - Art. 107 2b Federal Umbrella Scheme*, OL C 223, 2021 6 11, p. 1.

¹²³ Case SA.63074, *Italy - Damage compensation scheme for airport infrastructure managers and ground handling operators in Italy*, OL C 327, 2021 8 13, p. 1.

¹²⁴ Byla SA.59913, *France - COVID-19 - Recapitalisation of Air France and the Air France - KLM Holding*, OL C 240, 2021 6 18, p. 1.

¹²⁵ Byla SA.59812, *Germany - COVID-19 - Recapitalisation of TUI*. Viešos šio sprendimo versijos dar nėra. Žr.

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹²⁶ Byla SA. 63898, *Sweden - COVID-19 - State loan to SAS Consortium*, OL C 33, 2022 1 21, ir byla SA. 63250, *Denmark - SA.63250 COVID-19 - Subsidised loan to SAS*, OL C 33, 2022 1 21.

¹²⁷ Byla SA.60113, *Finland - Finnair - COVID-19 - hybrid loan 107.2.b*, OL C 240, 2021 6 18, p. 1.

¹²⁸ Byla SA.60165, *Portugal - Restructuring aid to TAP SGPS*.

¹²⁹ Byla SA.63203, *Germany - Restructuring of Condor*, OL C 429, 2021 4 15.

¹³⁰ Byla SA.48171, *Italy - Complaints against alleged State aid to Alitalia*.

¹³¹ Byla SA.58173, *Italy - Newco ITA*. Žr. 2021 m. rugsėjo 10 d. Komisijos pranešimą spaudai *Commission finds new air carrier ITA is not Alitalia's economic successor and Italy's capital injections into ITA are market conform*, paskelbta:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4665.

Pradėta taikyti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pasirengimas išeiti iš krizės

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) įsigaliojo 2021 m. vasario 19 d.¹³² Jos lėšomis finansuojamos valstybių narių reformos ir investicijos, vykdomos nuo pandemijos pradžios 2020 m. vasario mėn. iki 2026 m. gruodžio 31 d. EGADP yra pagrindinė laikinos ekonomikos gaivinimo priemonės „NextGenerationEU“ dalis, pagal kurią Komisija gali pritraukti lėšų, kad padėtų ištaisyti tiesioginę COVID-19 pandemijos sukeltą ekonominę ir socialinę žalą.

EGADP¹³³ paskirtis – sušvelninti koronaviruso protrūkio ekonominį ir socialinį poveikį ir padaryti ES tvaresne, atsparesne ir geriau pasirengusia žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos iššūkiams ir galimybėms. Pagal EGADP Komisija gali pritraukti lėšų, kad padėtų valstybėms narėms įgyvendinti ES prioritetus atitinkančias reformas ir investicijas.

Kad galėtų pasinaudoti EGADP parama, valstybės narės turi pateikti Komisijai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus. Šiuose planuose išdėstomos reformos ir viešųjų investicijų projektai, kuriuos kiekviena valstybė narė planuoja įgyvendinti naudodamasi EGADP parama. Siekdamas padėti parengti ir įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus ir užtikrinti, kad remiami investiciniai ir reformų projektai būtų suderinami su valstybės pagalbos taisyklėmis, Konkurencijos GD parengė gaires¹³⁴. Konkurencijos GD taip pat pateikė valstybėms narėms praktines gaires, kaip greitai tvarkyti pranešimus apie valstybės pagalbą EGADP sistemoje¹³⁵.

6. Bendros pastangos puoselėti europinę ir pasaulinę konkurencijos kultūrą

6.1. Politikos sanglauda per Europos konkurencijos tinklą

2021 m. Komisija per EKT¹³⁶ ir toliau stengėsi užtikrinti nuoseklų 101 ir 102 straipsnių taikymą. Du vieni svarbiausių bendradarbiavimo ir paramos mechanizmų, numatytų Reglamente (EB) Nr. 1/2003, yra nacionalinių konkurencijos institucijų (toliau – NKI) pareiga informuoti Komisiją apie naujus tyrimus dar tame etape, kai taikoma pirmoji neoficialaus tyrimo priemonė, ir, antra, konsultuotis su Komisija dėl numatomų sprendimų. 2021 m. tinklo narės pradėjo 145 naujus tyrimus ir pateikė 84 numatomus priimti sprendimus.

ES konkurencijos taisyklių vykdymas nuosekliai užtikrinamas ne tik Reglamente (EB) Nr. 1/2003 nustatytais bendradarbiavimo mechanizmais, bet ir kitais EKT bendradarbiavimo kanalais. EKT nariai reguliariai susitinka aptarti neseniai pradėtų bylų, politikos klausimų ir strateginės svarbos klausimų. 2021 m. horizontaliosios darbo grupės ir konkrečių sektorių pogrupiai surengė 37 posėdžius, kuriuose NKI pareigūnai keitėsi nuomonėmis ir patirtimi.

¹³² 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75.

¹³³ Žr. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestinę, kurioje apžvelgiama, kaip įgyvendinama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) ir nacionaliniai ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai:

https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

¹³⁴ Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/coronavirus/rf-guiding-templates_en.

¹³⁵ <https://ec.europa.eu/competition/state-aid/what-is-new/practical-guidance-to-MS-for-notifications-under-RRF.pdf>.

¹³⁶ Komisijos pranešimas dėl konkurencijos institucijų tinklui priklausantių institucijų bendradarbiavimo, OL C 101, 2004 4 27, p. 43–53 ir OL C 374, 2016 10 13, p. 10. Žr. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29>.

2021 m. Komisija stebėjo, kaip valstybėms narėms sekėsi perkelti į nacionalinę teisę EKT+ direktyvą¹³⁷, ir padėjo tai padaryti. Direktyva į nacionalinę teisę turėjo būti perkelta iki 2021 m. vasario 4 d. 2021 m. kovo mėn. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš 22 valstybes nares, nes jos nepranešė apie EKT+ direktyvą perkėlimą į nacionalinę teisę iki nustatyto termino. Apie direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę iki 2021 m. pabaigos pranešė 14 iš 22 valstybių narių. Prieš užbaigdama pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, Komisija patikrins, ar EKT+ direktyva perkelta tinkamai. 2021 m. Komisija toliau padėjo likusioms valstybėms narėms užbaigti direktyvos perkėlimo procedūras.

6.2. Bendradarbiavimas visame pasaulyje konkurencijos politikos srityje

Daugiašaliai santykiai

2021 m. Komisija toliau aktyviai dalyvavo su konkurencija susijusių tarptautinių forumų, pavyzdžiui, EBPO konkurencijos komiteto, Tarptautinio konkurencijos tinklo (ICN) ir Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos (UNCTAD), veikloje.

2021 m. EBPO Konkurencijos komiteto posėdžiuose Komisija prisidėjo prie diskusijų dėl konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimo ir reguliavimo alternatyvų, konkurencijos atitikties programų, galimos konkurencijos, rinkos konkurencijos vertinimo metodikų, aplinkosaugos aspektų užtikrinant konkurencijos teisės aktų vykdymą ir konkurencinio neutralumo, kurį skatina konkurencijos institucijos. Būdama viena iš ICN Vienašalio elgesio darbo grupės pirmininkių, Komisija tęsė daugiamečių projektą, skirtą dominavimui ir įtakai skaitmeninėse rinkose vertinti. 2021 m. Komisija dalyvavo 19-ajame UNCTAD tarpvyriausybės konkurencijos teisės ir politikos ekspertų grupės posėdyje.

Komisija toliau stengėsi tobulinti tarptautines subsidijų taisykles. Kaip patvirtinta bendrame ES, JAV ir Japonijos pareiškime¹³⁸, subsidijų taisyklių reforma yra vienas iš pagrindinių ES prioritetų peržiūrint Pasaulio prekybos organizacijos prekybos taisykles.

Dvišaliai santykiai

2021 m. gruodžio mėn. Komisija ir JAV konkurencijos institucijos pradėjo ES ir JAV bendrą technologijų konkurencijos politikos dialogą, kad parengtų bendrus metodus ir sustiprintų bendradarbiavimą konkurencijos politikos ir konkurencijos politikos vykdymo užtikrinimo srityje technologijų sektoriuose¹³⁹. Komisija pagal atitinkamus bendradarbiavimo susitarimus palaikė glaudžius ryšius su Korėjos sąžiningos prekybos komisija ir Japonijos sąžiningos prekybos komisija¹⁴⁰. 2021 m. Komisija tęsė derybas su Japonija dėl antrosios kartos bendradarbiavimo konkurencijos srityje susitarimo¹⁴¹. Kalbant apie ES ir Kanados antrosios kartos bendradarbiavimo susitarimo projektą pažymėtina, kad Komisija reguliariai palaiko

¹³⁷ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas (OL L 11, 2019 1 14, p. 3–33).

¹³⁸ Žr. <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2330>.

¹³⁹ Žr. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_6671.

¹⁴⁰ Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/korea_en; https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/japan_en.

¹⁴¹ Žr. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22003A0722\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:22003A0722(01))

ryšius su Kanados konkurencijos biuru, kad rastų sprendimą dėl Kanados duomenų apsaugos standartų, kurie atitiktų Teisingumo Teismo nuomonėje dėl 2014 m. ES ir Kanados susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo¹⁴² nustatytus reikalavimus. Galiausiai pažymėtina, kad Komisija pagal 2019 m. bendradarbiavimo susitarimus tęsė glaudų bendradarbiavimą konkurencijos politikos srityje su Kinijos valstybine rinkos reguliavimo administracija¹⁴³.

Komisija siekia į derybas dėl laisvosios prekybos susitarimų (LPS) įtraukti nuostatas dėl konkurencijos ir valstybės pagalbos kontrolės. 2021 m. Komisija tęsė derybas dėl LPS su Australija, Azerbaidžanu, Čile, Indonezija, Naująja Zelandija ir Uzbekistanu.

Santykiuose su šalimis kandidatėmis ir galimomis šalimis kandidatėmis pagrindinis Komisijos politikos tikslas yra padėti joms priimti konkurencijos politikos teises sistemas, sukurti sklandžiai veikiančias nepriklausomas konkurencijos institucijas ir kaupti patikimus vykdymo užtikrinimo duomenis. 2021 m. Komisija toliau stebėjo, kaip šalys kandidatės ir galimos šalys kandidatės laikosi savo įsipareigojimų pagal Stabilizacijos ir asociacijos susitarimus.

Siekdama plėtoti bendradarbiavimą konkurencijos srityje, Komisija taip pat toliau bendradarbiavo su keliomis Afrikos nacionalinėmis ir regioninėmis valdžios institucijomis. 2021 m. Komisija kartu su Pietų Afrikos konkurencijos komisija surengė bendrus praktinius seminarus skaitmeninių konkurencijos politikos aspektų ir konkurencijos institucijų bendradarbiavimo klausimais.

Reguliarus ir konstruktyvus tarpinstitucinis dialogas

Komisijai tęsiant dialogus konkurencijos politikos klausimais, pagrindiniai jos partneriai yra Europos Parlamentas, Taryba, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas. Nepaisant COVID-19 pandemijos, 2021 m. dialogai vyko fiziniuose susitikimuose ir nuotoliniu būdu.

Vykdomoji pirmininko pavaduotoja M. Vestager 2021 m. dalyvavo keliuose pasikeitimuose nuomonėmis Europos Parlamente, įskaitant dialogus dėl Skaitmeninių rinkų akto Ekonomikos ir pinigų politikos komitete, Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitete, Teisės reikalų komitete ir Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitete. Ji taip pat keitėsi nuomonėmis dėl skaitmeninio sektoriaus apmokestinimo ir valstybės pagalbos mokesčių srityje su Mokesčių pakomitečiu. Vykdomoji pirmininko pavaduotoja M. Vestager dar dalyvavo plenarinėse diskusijose dėl konkurencijos politikos, dėl valstybės pagalbos klimato, energetikos ir aplinkos apsaugai gairių, dėl Skaitmeninių rinkų akto ir dėl ES ir JAV prekybos ir technologijų tarybos. Galiausiai pažymėtina, kad vykdomoji pirmininko pavaduotoja M. Vestager dalyvavo keliuose struktūruotuose dialoguose su Europos Parlamento komitetais, pavyzdžiui, struktūriniame dialoge su Ekonomikos ir pinigų politikos komitetu.

Savo 2021 m. rugsėjo mėn. rašytiniame atsakyme į Parlamento rezoliuciją dėl konkurencijos politikos (pranešėjas Van Oortvelde, ECR, BE), Komisija, be kitų dalykų, pabrėžė Laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos priėmimą, COVID-19 krizę, valstybių narių sprendimų dėl mokesčių praktikos tyrimus ir mokesčių teisės aktų pakeitimus. Komisija taip pat pabrėžė pasiūlymą dėl Skaitmeninių rinkų akto ir vykdomą valstybės pagalbos

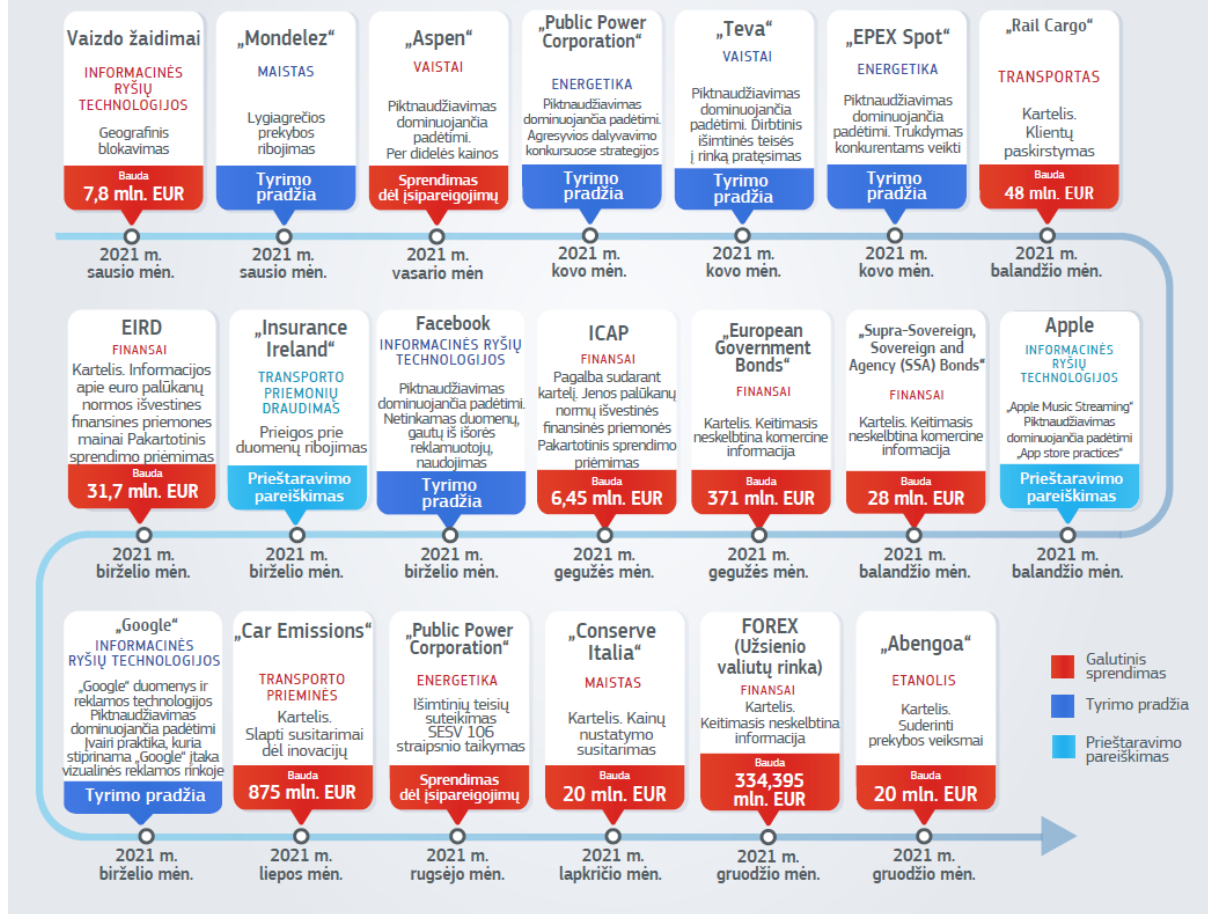
¹⁴² Žr. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?pro=AVIS&num=C-1/15>. Šiuo metu Kanada ruošiasi keisti šalies privatumo aktą.

¹⁴³ Žr. https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/china_en

taisyklių peržiūrą (ypač Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių peržiūrą po vadinamosios tinkamumo patikros).

2021 m. vykdomoji pirmininko pavaduotoja M. Vestager dalyvavo Taryboje vykusiuose pasikeitimuose nuomonėmis ir debatuose konkurencijos politikos klausimais, įskaitant keletą Konkurencingumo tarybos (vidaus rinka ir pramonė) posėdžių.

KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ ANTIMONOPOLINĖS POLITIKOS IR KARTELIŲ SRITYJE VYKDYMO UŽTIKRINIMAS 2021 M.

ES SUSIJUNGIMŲ KONTROLĖ 2021 M.

